

משרד החינוך

חוזר המנהלת הכללית

הוראות קבע

קייטנות – נהלים והנחיות

עד/9 (א)

אי"ד התשע"ד – מאי 2014

לתשומת לב המנהלים והמורים

לפי האמור בסעיף 3(א) ל"תקנות חינוך ממלכתי (סדרי פיקוח) התשל"ג-1973", הוראות המנהל הכללי המופיעות בחוזרי המנכ"ל מחייבות את המנהלים ואת המורים, ועליהם לנהוג לפיהן.

חוברת זו מרכזת לנוחותכם את ההוראות שהתפרסמו בחודש שבו היא יצאה לאור. עם זאת, מאחר שחלים מזמן לזמן שינויים ותיקונים בהוראות המנכ"ל, על המשתמש בחוברת מוטלת האחריות לבדוק באתר משרד החינוך אם חלו שינויים בהוראות ממועד פרסום החוברת. יש לפעול בהתאם להנחיות המעודכנות ביותר בכל נושא.

תוכן העניינים

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11–35 קייטנות – כללי

5	1. מבוא
7	2. רקע
8	3. הגדרות
10	4. הנחיות כלליות
11	5. תהליך רישוי קייטנה
13	6. הגשת בקשה לפטור מרישוי עסקים
13	7. סוגי הקייטנות
14	8. התכנית החינוכית הערכית-החברתית של הקייטנות
18	9. בעלי התפקידים בקייטנה
20	10. הכשרת בעלי התפקידים בקייטנה
22	11. איסור העסקת עברייני מין בקייטנה
23	12. חישוב מספר המדריכים בקייטנה
24	13. תיק מנהל הקייטנה
26	14. נספחים
26	נספח א: טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום קייטנה
35	נספח ב: דוח ביקור מפקח בקייטנה
	נספח ג: רשימת מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות
38	והמפקחים המחוזיים
39	נספח ד: חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990
41	נספח ה: המקרים המחייבים אישור של משרד הבריאות בקייטנה

7.11–36 בטיחות, בריאות ותברואה בקייטנה

43	1. מבוא
45	2. רקע
45	3. ניהול הבטיחות, הבריאות והתברואה בקייטנה
46	4. בעלי התפקידים בקייטנה
48	5. מבדקי בטיחות ותברואה
48	6. הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם
49	7. רפואה ועזרה ראשונה
56	8. תקינותו של הציוד בקייטנה והפעלתו
	9. הנחיות בטיחות לפעילויות בחומרי מלאכה לעבודת יד
56	ולאמנות
58	10. כללים להפעלת הקייטנה
60	11. דיווח על תאונה, בדיקה והפקת לקחים
60	12. הסעות מאורגנות אל הקייטנה וממנה
65	13. נספחים
65	נספח א: דוח על תאונה שנגרמה בקייטנה
	נספח ב: טופס מבדק בטיחות מקוצר למנהל הקייטנה –
	דף עזר למנהל הקייטנה לבחינת תהליך ההכנה
67	לניהול הבטיחות בקייטנה
68	נספח ג: טופס מבדק בטיחות כללי לקייטנה
70	נספח ד: דף הנחיות למלווה במסלול ההסעה
73	נספח ה: הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם

7.11–37 הביטחון בקייטנה

- 75 .1 מבוא
- 77 .2 סדרי הביטחון בקייטנות – כללי
- 77 .3 מטרת האבטחה בקייטנות
- 78 .4 סוגי הקייטנות ונוהלי אבטחתן
- 80 .5 המודעות לנושאי הביטחון בקייטנה
- 81 .6 תרגול נושאי הביטחון
- 82 .7 סריקות
- 83 .8 יציאה מהקייטנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה
- 83 .9 אמצעים פיזיים לאבטחה
- 84 .10 אבטחת הקייטנה
- 86 .11 נשק מסוג אקדח – הוראות מחייבות לגבי בדיקה ופריקה
- 87 .12 הוראות פתיחה באש
- 89 .13 הטיפול ב"חפץ חשוד" – עקרונות
- 90 .14 אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום
- 91 .15 **נספחים**
- 91 נספח א: תקן (מינימום) כוח אדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים בקייטנה מחוץ ליישוב שאיננה מגודרת
- 93 נספח ב: תקן (מינימום) מאבטחים לקייטנה מגודרת מחוץ ליישוב

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-35 קייטנות – כללי

1. מבוא

1.1 תמצית

חוזר זה עוסק בהנחיות כלליות לניהול קייטנה. הוא מגדיר את המושגים הקשורים לנושא ומסביר במפורט את חובותיו של מנהל הקייטנה ואת תהליך הכשרתו טרם כניסתו לתהליך ההכנות לפעילות. בחוזר הסבר מפורט של תהליכי הרישוי של הקייטנה והגדרת תפקידים. מטרתו של חוזר זה היא לסייע למנהל הקייטנה לבנות את סגל ההדרכה ולהכשיר אותו וללמוד את תהליכי הרישוי של הקייטנה והפיקוח של המשרד ורשויות החוק עליה.

1.2 מהות השינוי

החוזר מדגיש שגננת מוסמכת בלבד יכולה לנהל קייטנה. כמו כן מפורטים בחוזר נוהלי סריקת הבוקר המתבצעים בידי מאבטחי מוסדות חינוך, וכן מובאת הנחיה לגבי קיום תרגילי עירנות למאבטחי מוסדות חינוך.

1.3 מטרת הפרסום

- א. התוקף: החל מ-7 במאי 2014
- ב. התחולה: כלל מערכת החינוך
- ג. הסטטוס: החלפה
- ד. חוזרים קודמים באותו נושא: סעיף 7.11-32 בחוזר הוראות הקבע עג/9(ב), "קייטנות – כללי" – מבוטל.
- ה. חוזרים קודמים בנושאים קשורים
  - סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעולות חוץ-בית-ספרית" – בתוקף

- סעיף 6.2-28 בחוזר הוראות הקבע סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2-24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – בתוקף.

1.4 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים בקייטנות: מנהלי הקייטנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא קייטנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, בעלויות של קייטנות פרטיות, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא הקייטנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי כבאות והצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.5 יישום ומעקב

- המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות יפעלו בהתאם להוראות הרלוונטיות לתפקידם בחוזר זה, לרבות בחינת בקשות לאישור קייטנה. כמו כן יבצעו המפקחים פיקוח מדגמי. מומלץ שפעילות זו תתואם בין כלל הגורמים ברשות החינוך המקומית ובמחוז.
- בקרי הטיולים ובקרי הבטיחות מטעם אגף הביטחון במשרד, יבצעו ביקורות מדגמיות בקייטנות בתיאום עם המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות.
- יועצי הבטיחות מטעם אגף הביטחון במשרד יבצעו ביקורות מדגמיות בקייטנות בתיאום עם המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות.
- הוועדה הבין-משרדית הארצית וועדות בין-משרדיות מחוזיות תערוכנה דיונים ותקיימנה סיורים מקצועיים ללימוד ולעדכון.
- בהתאם לחוק הקייטנות ולחוק רישוי עסקים יודאו נציגי הרשויות והמועצות האזוריות והמקומיות המלווים את נושא הקייטנות את קיום הוראות חוק הקייטנות וחוק רישוי עסקים.

1.6 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: מינהל החברה והנוער, תחום נוער וקהילה
- ב. בעל התפקיד: המפקח הארצי על הקייטנות
- ג. מספר הטלפון: 02-5603795.

1.7 נספחים

- נספח א: טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום קייטנה
- נספח ב: דוח ביקור מפקח בקייטנה
- נספח ג: רשימת מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות והמפקחים המחוזיים
- נספח ד: חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990
- נספח ה: המקרים המחייבים אישור של משרד הבריאות בקייטנה.

2. רקע

מאז ראשיתו של החינוך העברי החדש בא"י הרשויות המקומיות והממלכתיות ותנועות הנוער נוהגות לקיים במהלך החופשות מסגרות נופש וקיט לילדים ולבני נוער, באווירה חינוכית-תרבותית הולמת.

זה כמה שנים שלצד קייטנות עירוניות, ציבוריות ומוסדיות נערכות קייטנות פרטיות על בסיס עסקי. משרד החינוך מקדם בברכה את הרחבת מגוון התחומים ומעגל המשתתפים, אך עם זאת רואה צורך דחוף להזכיר ולהדגיש את המטרות החינוכיות-החברתיות של הקייטנה.

הקייטנות ומפעלי הנופש למיניהם הם השלמה למפעל החינוך שבמוסדות החינוך. הדגש בהם מושם על חיי חברה, על משחק, על בידור, על מלאכה יוצרת ועל פעולות תרבות, אמנות וספורט. במפעלים אלה הילדים ובני הנוער אף מוצאים פורקן לאחר שנת לימודים ארוכה ומייגעת ומחליפים כוח לקראת מאמץ רוחני חדש. בעולם גוברת ההכרה שהקייטנות והמחנות הם מכשיר חינוכי שתרומתו חשובה לעיצוב אישיותם והתנהגותם החברתית של ילדים ובני נוער.

מאחר שהפעילויות המתקיימות בחופשות הקיץ והחגים נערכות במשך תקופה קצרה מאוד ומוגבלות בדרך כלל לפעילות חברתית ומחנאית של ספורט וחוויה, הן מאופיינות בכמה נקודות תורפה: סגל הדרכה צעיר ולא מנוסה שאינו מכיר את הילדים היכרות מעמיקה ופעילויות כמו רחצה בברכה, טיולים ופעילויות ספורט הטומנות בחובן סיכונים רבים.

בשנת 1990 חוקקה הכנסת את חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990. חוק זה קובע כי קייטנה היא עסק הטעון רישוי עסקים לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 וכי לא יינתן רישיון לקייטנה אלא אם כן ניתן לה אישור ממי שהוסמך על ידי שר החינוך. החוק והתקנות שהותקנו מכוחו קובעים אמות מידה מקצועיות להפעלתן ולניהולן של פעילויות המתקיימות בחופשת הקיץ ובחופשות החגים. הוראות אלה מתייחסות בין היתר לתחומי כוח האדם, החינוך, הביטחון, התברואה והבטיחות.

על פי חוק הקייטנות משרד החינוך הוא הממונה על ביצוע חוק זה. לפיכך קבע שר החינוך בתקנות הקייטנות (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994 הוראות המתייחסות לבטיחות, לתברואה, לביטחון ולפעילות הפדגוגית בקייטנה. ההנחיות שלהלן באות להוסיף על ההוראות הקבועות בתקנות הקייטנות, תקנות רישוי עסקים (תנאים תברואיים לקייטנות ומחנות נופש), התשל"ו-1975, והוראות והנחיות משרד הבריאות, ובאות לפרט הוראות המתייחסות לבטיחות, לתברואה ולביטחון וכן את התכנים הנדרשים לפעילות החינוכית. כמו כן מפרטות ההנחיות את תהליך ההדרכה והפיקוח הפדגוגי ואת תהליך קבלת האישור לקייטנה לקראת הפעלתה.

3. הגדרות

- 3.1 **קייטנה:** מקום שמתנהלת בו פעילות יום-יומית מאורגנת של נופש וחברה לקבוצה המונה 11 ילדים לפחות, במבני קבע או במבנים קלים שהוקמו למטרה זו לתקופה זמנית או בשטח פתוח, במשך תקופה קצובה ורצופה של מעל ליומיים, בתקופה של חופשת לימודים מבית הספר ומגן הילדים. בקייטנה יהיו ילדים בגיל 3-17 (ועד בכלל). בקייטנה של גן ילדים לא יעלה מספר הילדים על 35, וצוות העובדות בה חייב לכלול מנהלת וסייעת. צהרונים המעבירים את פעילותם משעות אחר הצהריים לבוקר ייחשבו כקייטנה בגן ילדים.
- 3.2 **חודש לימודים נוסף:** מסגרת לימודית במוסד חינוך שהלימודים נמשכים בה כסדרם גם בחודש הראשון או השני של חופשת הקיץ (בחודשים יולי ואוגוסט), באישורם של הרשות המקומית והמנהל הכללי במשרד החינוך או מי מטעמו. חשוב להדגיש כי חודש לימודים נוסף אינו נכלל בהגדרת קייטנה.
- 3.3 **קייטנת המשך במוסד חינוך:** קייטנה הפועלת בתחום של מוסד חינוך (לעניין חוזר זה מוסד חינוך הוא בית ספר או גן ילדים שהוא מוסד חינוך מוכר ורשמי או מוסד חינוך שפועל ברישיון על פי חוק הפיקוח על בתי-הספר, התשכ"ט-1969) בשיתופו של סגל המוסד החינוכי ומיועדת לתלמידי אותו המוסד. מאפייני הפעילות במסגרת זו זהים לאלו של קייטנה רגילה.

- 3.4 **הורים:** לרבות אפוטרופוס על פי דין של הילד וכל אדם שהילד נמצא ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו.
- 3.5 **מדריך:** אדם המופקד על קבוצת חניכים בקייטנה ונלווה אליהם במהלך כל שעות הפעילות.
- 3.6 **מדריך בוגר:** מדריך בן 18 ומעלה.
- 3.7 **מדריך מקצועי:** אדם המלמד נושא מסוים בקייטנה (ריתמוזיקה, ציור, אמנות, מחול, דרמה, שחייה, רכיבה על סוסים וכד'). המדריך המקצועי פועל בפרקי זמן קצובים ואינו חייב להימצא בקייטנה במשך כל שעות הפעילות.
- 3.8 **מנהל קייטנה:** אדם שעל שמו הוצא הרישיון והאישור החינוכי לניהול הקייטנה. מנהל הקייטנה אחראי על הקייטנה ועל הפעלתה בהתאם להוראות כל דין ולאמור בחוזר זה. מתוקף אחריותו על מנהל הקייטנה להיות נוכח במקום במשך כל זמן הפעילות. אם עליו להתלוות לפעילות מחוץ לתחום הקייטנה עליו למנות לעצמו מחליף מצוות המדריכים הבוגרים.
- 3.9 **מדריך ראשי:** מדריך אחראי על נושא ההדרכה בקייטנה ועוזר למנהל בקייטנה המונה 150 חניכים ומעלה או בפנימייה המונה 100 חניכים ומעלה.
- 3.10 **מדריך צעיר:** בוגר כיתות י"ב שהשתתף בקורס הדרכה של מינהל החברה והנוער במשרד החינוך או בקורס הדרכה של תנועת נוער כלשהי והוא בעל ניסיון בעבודה עם נוער (להלן – מד"ץ; חניכים בקורס מד"צים שטרם סיימו את הקורס לא יועסקו כמדריכים מן המניין בשכר או בהתנדבות).
- 3.11 **רכז בטיחות, בריאות ותברואה:** אדם שמונה בידי מנהל הקייטנה לרכז את הפעילות להבטחת הבטיחות, הבריאות והתברואה בקייטנה. בקייטנה שבה מעל ל-100 חניכים יהיה רכז בריאות ותברואה בנפרד מרכז הבטיחות.
- 3.12 **רכז ביטחון:** אדם שמונה בידי מנהל הקייטנה ואושר בידי קב"ט הרשות המקומית או קב"ט המחוז לרכז את הפעילות להבטחת הביטחון בקייטנה המונה מעל 100 חניכים.
- 3.13 **יועץ בטיחות:** יועץ בטיחות מקצועי, המוזמן לבדוק את הבטיחות הסביבתית במקום הקייטנה.
- 3.14 **נותן האישור החינוכי:** מנהל מינהל החברה והנוער במשרד החינוך, סגנו או מנהל המינהל במחוז או המפקח על הקייטנות במחוז.

- 3.15 **רישוי עסקים לקייטנה:** אישור שמפעיל הקייטנה מקבל ממחלקת רישוי העסקים ברשות המקומית כדי להפעיל את הקייטנה על פי חוק.
- 3.16 **תקנות התברואה:** התקנות המפורטות בפרק "בטיחות, בריאות ותברואה בקייטנה" בחוזר זה, סעיף 7.11-36, ובתקנות רישוי עסקים.

4. הנחיות כלליות

- 4.1 ההוראות וההנחיות בסעיף זה באות להוסיף על ההוראות המפורטות שפורסמו בידי משרדי הבריאות, הפנים והחינוך, כמפורט להלן:
- 4.1.1 חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990 (להלן – חוק הקייטנות)
- 4.1.2 תקנות הקייטנות (רישוי ופיקוח), התשנ"ד-1994 (להלן – תקנות הקייטנות)
- 4.1.3 חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – חוק רישוי עסקים)
- 4.1.4 תקנות רישוי עסקים (תנאים תברואתיים לקייטנות ומחנות נופש), התשל"ו-1975 (להלן – תקנות רישוי עסקים)
- 4.1.5 החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 (להלן – החוק למניעת העסקה של עברייני מין)
- 4.1.6 התקנות למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים (אישור משטרה), התשס"ג-2003
- 4.1.7 הוראות הבטיחות בחוזר זה, סעיף 7.11-36
- 4.1.8 הוראות הביטחון בחוזר זה, סעיף 7.11-37
- 4.2 קייטנה היא לפי הגדרתה החוקית עסק טעון רישוי, ולכן על כל מפעיל קייטנה לקבל את אישור הרשות המקומית לפי חוק רישוי עסקים 1968. חובה זו חלה רק על קייטנות שמשך פעילותן הוא מעל ליומיים.
- 4.3 קייטנת המשך במוסד חינוך פטורה מרישוי עסקים, לפי חוק רישוי עסקים, אך מחויבת באישור מינהל החברה והנוער במשרד החינוך.
- 4.4 אסור להשתמש באישורים שהתקבלו לקיומו של חודש לימודים נוסף כדי ליצור מסגרת של קייטנה. כמו כן, אם במסגרת חודש הלימודים הנוסף מתקיימת פעילות חוץ, כגון טיול, יש לדאוג לכל האישורים כנדרש לכל טיול מהלשכה לתיאום טיולים ובהתאם להנחיות חוזר המנכ"ל.

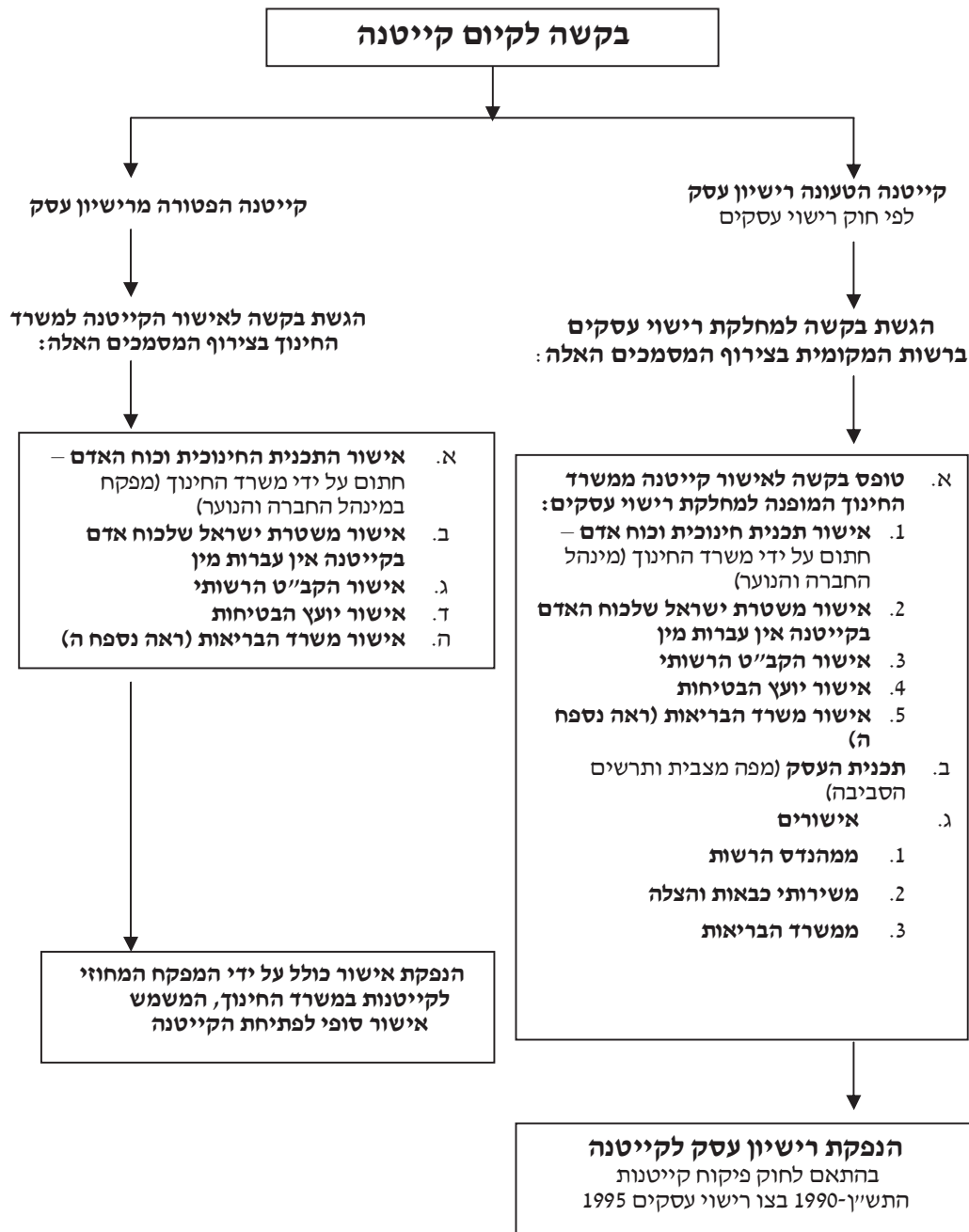
- 4.5 קייטנה המתקיימת בתחום בית ספר שמתקיים בו חודש לימודים נוסף, דינה כדין כל קייטנה במסגרת חוק הפיקוח על הקייטנות, התש"ן-1990. עליה לקיים פעילות נפרדת מלימודי "חודש לימודים נוסף". כמו כן, מספר התלמידים המשתתפים בקייטנה זו חייב להיכלל בסך כל מספר התלמידים שיש אישור לגביו ללימודים בבית הספר במהלך שנת הלימודים.
- 4.6 במקרה של פיצול הפעילות של הקייטנה לשניים יהיה המדריך הראשי אחראי על החלק האחד וישמש גם כמנהלו על כל המשתמע מתפקיד זה, ועל החלק השני יהיה אחראי מנהל הקייטנה.
- 4.7 אין בכוונתו של משרד החינוך להתערב באמות המידה לקביעת מחירי הקייטנות או לפקח עליהם. המשרד ממליץ לרשויות המקומיות ולגופים השונים לפתח מערכת פעילות קיט שתגביר את ההיצע, תמנע האמרת מחירים ותאפשר לכל תלמיד להשתתף בעת הפגרה בתכנית נופש ההולמת את צרכיו ואת יכולתו. כמו כן המשרד ממליץ כי במפעלי הקיט תפעל ועדה שתקבע את שיעור ההשתתפות של ההורים בהתאם למצבם הכלכלי.

5. תהליך רישוי קייטנה

להלן תרשים זרימה המפרט את תהליך הרישוי של שני סוגי קייטנות:

- קייטנות המחויבות ברישוי הכולל רישוי עסקים
- קייטנות הפטורות מרישוי עסקים מהרשות המקומית בהתאם לצו רישוי עסקים (פטור מחובת רישוי לקייטנות), התשנ"ח-1998.

תרשים זרימה לקבלת אישור לקיום קייטנה

6. הגשת בקשה לפטור מרישוי עסקים

- 6.1 על פי חוק רישוי עסקים, ארגון או גוף (להלן – הגוף) המבקש לקבל פטור מרישוי עסקים נדרש לעמוד בתנאים שלהלן:
- 6.1.1 הגוף מפעיל קייטנות במשך 3 שנים באופן המשביע את רצונם של הרשות המקומית ושל הגורם הממשלתי המפקח על הגוף. יש לצרף מכתבים מהרשות המקומית ומהגורם הממשלתי המפקח על הגוף המאמתים את העניין.
- 6.1.2 לגוף תשתית חינוכית וארגונית של כוח אדם מיומן בעל השכלה ומיומנות מקצועית בחינוך הבלתי-פורמאלי ובתחומי הביטחון, הבריאות והגיהות. הגוף יציין את הפרטים האלה:
- א. פריסת האתרים והמוסדות שבניהולו
  - ב. הוותק של פעילותו החינוכית
  - ג. האפיון של הפעילות בקייטנות שהוא מפעיל.
- 6.1.3 הגוף אושר בידי הוועדה הבין-משרדית של משרד הפנים ומשרד החינוך (להלן – הוועדה הבין-משרדית).
- 6.1.4 הגוף חתם על התחייבות לאפשר למפקחים מטעם משרד החינוך וכן מטעם גופים מפקחים אחרים (לרבות משרד הבריאות, משרד התמ"ת והרשות המקומית) לבקר בפעילותו ולהנחותו ולהישמע להנחיות המפקחים. התחייבות זו תימסר למשרד הפנים, והעתקיה יישלחו למינהל החברה והנוער במשרד החינוך.
- 6.2 גוף המעוניין לפנות לוועדה הבין-משרדית לצורך קבלת אישור כאמור מתבקש לשלוח את פרטיו לממונה על רישוי עסקים במשרד הפנים. הגוף יפרט בפנייתו כיצד הוא עומד בתנאים דלעיל. הוועדה הבין-משרדית תשיב לגוף המבקש על פנייתו לאחר שתשקול ותחליט בעניינו.

7. סוגי הקייטנות

7.1 אנו מבחינים בין ארבע מסגרות עיקריות של קייטנות:

- 7.1.1 קייטנות יום במבנה: קייטנות יום המתקיימות בתוך מוסד חינוך או בתוך מבנה ציבורי או פרטי בתחום היישוב ובסמוך לאזור מגורים או בסמוך למתקנים ציבוריים פעילים. בקייטנות אלה המבנה משמש בסיס לפעילות הקייטנה אך אפשר בהחלט לשלב יציאות לפעילות מחוץ למבנה, כמו טיול או רחצה בברכה.

7.1.2 קייטנות יום בשטח פתוח בתחום היישוב: קייטנות המתקיימות במחנה, בחורשה או במגרש פתוח בתחום היישוב.

7.1.3 קייטנות יום בשטח פתוח מחוץ לתחום היישוב: קייטנות המתקיימות בחורשה, במגרש פתוח, על שפת הים וכד' מחוץ לתחום היישוב.

7.1.4 קייטנות יום ולילה (כולל סמינרים) המתקיימות במבני קבע בתנאי פנימייה: קייטנות הכוללות לינת לילה מעל יומיים במבנה קבע בתנאי פנימייה, והחניכים נמצאים במסגרת הקייטנה ובאחריות המארגנים 24 שעות ביממה. במסגרת זו נכללים גם סמינרים.

הערה: פעילות של טיול בתנועות נוער, במתנ"ס, ברשות מקומית או בכל מסגרת אחרת היוצאת לכמה ימים ולילות איננה קייטנה.

7.2 קייטנות למוסדות חינוך ממלכתיים וממלכתיים-דתיים

7.2.1 קייטנות המאורגנות בידי רשות מקומית שיש בה הן מוסדות חינוך ממלכתיים והן מוסדות ממלכתיים-דתיים תתקיימנה בנפרד לכל מגזר, בתנאי שבכל קייטנה ישתתפו 50 חניכים לפחות.

7.2.2 אם מספר החניכים בכל מגזר קטן מ-50 ויש משום הקלה ארגונית בהקמת קייטנה אחת, יש לחפש מנהל אחראי לקייטנה היודע מראש כי לפניו קייטנה מעורבת. לקבוצות החניכים הדתיים ימונו מדריכים דתיים ותובטח להם השמירה על שגרת קיום המצוות (תפילה, ברכת המזון וכד').

7.2.3 קייטנות הכוללות פנימייה תתקיימנה בכל מקרה בנפרד לכל מגזר. אם מספר החניכים אינו מספיק כדי לקיים קייטנה נפרדת יש לצרף מוסדות חינוך מרשויות מקומיות שונות המשתייכים לאותו מגזר.

8. התכנית החינוכית הערכית-החברתית של הקייטנות

8.1 כללי

הקייטנה היא מסגרת המצויה בתפר שבין המסגרת הפורמאלית למסגרת הבלתי-פורמאלית. מצד אחד יש לה מאפיינים פורמאליים: מרבית הילדים נשלחים לשם על ידי ההורים, יש בקייטנה הירארכיה

של בעלי תפקידים, ויש בה תכנית מתוכננת מראש וקבועה, הפועלת תחת מגבלות והנחיות ביטחון ובטיחות. מצד שני יש לקייטנה מאפיינים בלתי-פורמאליים: אפשרות בחירה בין הפעילויות, יחסים בלתי-פורמאליים עם המדריכים, חיים מעורבים בקבוצה, מגוון גדול של פעילויות ועוד.

בשל אופייה הייחודי הקייטנה יכולה להעניק למשתתפיה חוויה חברתית מהנה תוך כדי למידה משמעותית של נושאים הקשורים לחיי הפרט, לחיי הקבוצה והקהילה ולחיי החברה בכלל (בהתאמה לשכבת הגיל ולרמה).

בהיותו חלק בקבוצה יחווה המשתתף תהליך של למידה חברתית הכוללת ערכים ומיומנויות תוך התנסות במצבי אמת: סובלנות, הקשבה, מתן כבוד הדדי, התדיינות במצבי קונפליקט, תהליכי קבלת החלטות ועוד. הקבוצה מאפשרת למשתתף לממש את המיומנויות החברתיות הנלמדות ולחוש את תחושת ה"יחד" המביאה לידי התרוממות רוח ולתחושת שייכות, וכל זאת באווירה של נופש ופנאי.

הקייטנה מציעה למשתתפיה מגוון רחב של פעילויות ותחומי עניין והם יכולים לבחור בתחומים המתאימים להם, לפתח כישורים ותחביבים ולחוות עקב כך הצלחה המפתחת תחושת מסוגלות עצמית, וכן הנאה והפגת מתחים.

אפשר לקיים קייטנות הממוקדות בנושא מסוים (אמנויות, טבע, ספורט וכדו'). קייטנה תוגדר כמתמקדת בנושא מסוים אם לפחות 50% מהתכנית תוקדש לנושא שנבחר. במקרה כזה יש לוודא שהמדריכים המקצועיים מוכשרים ומוסמכים להדריך בתחום זה.

8.2 כדי שהקייטנה תאפשר למשתתפיה את כל אלה על מארגניה לתת את הדעת לנושאים המפורטים להלן:

8.2.1 תכנית הקייטנה תשים דגש על גיבוש הקבוצה

תקוימנה פעילויות שמטרתן לטפח "גאוות יחידה" בקבוצת האם כיחידה חברתית. ליצירת התחושה של השייכות תטופחנה בקבוצה נורמות כמו ניהול עצמי על בסיס דמוקרטי, מעורבות חברתית, עזרה לזולת, כבוד לאחר ולשונה, סובלנות ועוד, שיקרינו על ההתנהלות בקייטנה בכלל. בין היתר כדאי ליצור סמלים וטקסים המייחדים את הקבוצה ומאפיינים אותה ולפעול במשותף לביצוע משימות שונות.

8.2.2 תכנית הקייטנה תציע מגוון של פעילויות ואפשרויות בחירה

במהלך הקייטנה תוצע למשתתף בחירה חופשית כדי ליצור עניין ומחויבות. על המשתתף יהיה להפעיל שיקול דעת ולבחור בפעילויות בהתאם להעדפתו. מגוון הפעילויות תאפשרנה לכל משתתף לבחור בפעילויות שהוא מוכשר ומיומן לבצע ושההשתתפות בהן תביא עמה חוויית הצלחה, ועם זאת לבחור גם בפעילויות שתעזורנה לפתח מיומנויות וכישורים חדשים. חלק מהפעילויות תאפשרנה למשתתף הפעלה עצמית שהוא יזום ויבצע ויבהיר לעצמו את משמעותה.

הקייטנה מזמנת אפשרות לגלות ולהפעיל מגוון אינטליגנציות ללא אימת התעודה והציונים. חוויה חיובית בקייטנה יכולה לתרום לחיזוק הדימוי העצמי החיובי ולעודד חיפוש של תחומי עניין חדשים.

8.2.3 תכנית הקייטנה תציע פעילויות הפגה והנאה

משום אופייה הבלתי-פורמאלי של הקייטנה מתבקש לשלב בה פעילויות שמטרתן הפגה והנאה, אולם חשוב לזכור כי כדאי לשלב בתוך פעילויות כאלה תכנים ומסרים חברתיים-ערכיים כמו גם נושאים הפועלים להרחבת אופקים.

8.2.4 דמות המדריך

למדריך תפקיד חינוכי-ערכי-ארגוני. עליו ליצור סביבה תומכת ומקבלת ולהיות גורם מתווך בין הילדים לבין חבריהם בקבוצה ובין הקבוצה לקבוצות האחרות. משום התפקיד המשמעותי של המדריך בקייטנה כדאי להעלות את מעורבותו על ידי שיתופו בבנייתה של תכנית הקייטנה. כבר בהכשרתו לתפקיד המדריך צריך להבין כי ביחסיו עם חניכיו יש התחייבות הדדית ותלות הדדית ועל שניהם לפעול במשותף להצלחת הקייטנה. המדריך חייב לדעת מה מידת החופש המותרת לחניכיו (כמו בבחירת הפעילויות) ואיך עליו לפעול כשתתעוררנה בעיות משמעות.

מסגרת הקייטנה מאפשרת יצירת מערכת יחסים עם המדריך שבה במקום סנקציות וציונים יש הסבר על התנהגות לקויה, למידה משגיאות וחזרה מתקנת על פעילות שגויה. יחד עם זה המדריך ממשך לכוון ולהדריך את חניכיו בכל הקשור בפעילויותיהם ובהתנהגותם, שכן גם במערכת יחסים שיש בה יסודות בלתי-פורמאליים יש כללים ונורמות שיש להקפיד עליהם. רצוי שהגבולות יהיו ברורים לחניכים מראש.

8.3 לסיכום, הקייטנה תאפשר למשתתפים בה לפעול על הרצף הקוגניטיבי, הרגשי והחברתי. תכנון נכון של הקייטנה ובחירת אנשי הדרכה ראויים והכשרתם יבטיחו למשתתפים חוויה מהנה שמשולבים בה צמיחה אישית, הרחבת הידע, פיתוח כישורים ומיומנויות ולמידה חברתית.

8.4 אישור התכנית

8.4.1 על מפעיל הקייטנה לקבל אישור פדגוגי לתכנית הקייטנה מהגוף שהוסמך לכך בידי שר החינוך (להלן – נותן האישור). הגוף הנותן את האישור במשרד הוא המפקח על הקייטנות במחוז.

8.4.2 נותן האישור החינוכי מטעם משרד החינוך יבדוק אם תכנית הקייטנה ונספחיה אינם סותרים את אחת ממטרותיו של החינוך הממלכתי, בהתאם לסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי התשי"ג-1953 (להלן – חוק חינוך ממלכתי), ויגיש חוות דעת בכתב בעניין זה למחלקת רישוי עסקים ברשות המקומית בהקדם האפשרי ולא יאוחר מתום 21 יום ממועד הגשת התכנית ונספחיה לבדיקה. האישור יינתן בהתאם לנאמר בחוק רישוי עסקים.

8.4.3 נותן האישור החינוכי רשאי לתת לבעל הרישיון את ההוראות הדרושות לדעתו כדי להבטיח שהפעילות בקייטנה תושתת על העקרונות המפורטים בסעיף 2 לחוק החינוך הממלכתי או שלא תסתור כל דין.

8.4.4 קייטנות הפטורות מרישוי עסק: קייטנות הפטורות מרישוי עסק המגישות את התכנית החינוכית ואת תכנית כוח האדם למשרד החינוך תצגנה לנותן האישור החינוכי אישור של קב"ט רשות ושל יועץ בטיחות, וכן אישור של משטרת ישראל בעניין העדר מניעה להעסקתו של בגיר לפי החוק למניעת העסקה של בעלי עברות מין. אם אין קב"ט ברשות, יש לפנות לקב"ט המחוזי של משרד החינוך. אם יש הכנה של מזון בקייטנה יש להציג אישור של משרד הבריאות.

8.4.5 גני ילדים: מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית יגיש לפיקוח על גני הילדים במשרד החינוך את התכניות החינוכיות של קייטנות גני הילדים המופעלות בידי הרשות ואת רשימת הגנות והסייעות שאושרו מטעמו לשמש מנהלות בקייטנות אלה. הפיקוח על גני הילדים יעביר את הנתונים הללו למפקחי הקייטנות המחוזיים של משרד החינוך, והם יזמנו את מנהלות הקייטנות להשתלמויות המחוזיות.

במקרה של אשכול קייטנות גני ילדים אפשר להסתפק באישור אחד לאשכול כולו.

8.4.6 קייטנות פרטיות וכן קייטנות שאינן בבעלות רשות מקומית תגשנה את בקשתן לאישור התכנית החינוכית וכוח האדם לפיקוח על גני הילדים במשרד החינוך. הפיקוח על גני הילדים יעביר את האישור למפקחי הקייטנות המחוזיים של משרד החינוך, והם יזמנו את מנהלות הקייטנות להשתלמויות מחוזיות.

8.4.7 בקייטנה המיועדת לילדים בעלי צרכים מיוחדים, או בקבוצה בקייטנה המיועדת לילדים בעלי צרכים מיוחדים, יהיו מספר המדריכים, וכן הסמכתם והכשרתם, לפי קביעת המפקח לחינוך מיוחד המתאם במחוז משרד החינוך ובאישורו.

9. בעלי התפקידים בקייטנה

9.1 מנהל הקייטנה או המדריך הראשי

בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם העונה על אחד או יותר מתנאים אלו:

9.1.1 בעל תעודה של מורה או מדריך מוסמך, או מדריך מקצועי מוסמך, או בוגר באוניברסיטה בתחום החינוך (או החינוך המיוחד), או בוגר מכללה להוראה מוכרת ובעל ותק של 3 שנים לפחות בהוראה או בהדרכה (במקרה שהוזמנו מדריכים מקצועיים בתחום התמחותם לקייטנה, יש לוודא שהם אכן נושאים תעודות מתאימות בתחום התמחותם)

9.1.2 בוגר אחד מקורסי ההכוון המאושרים על ידי מינהל החברה והנוער

9.1.3 כל מדריך בוגר כיתה י"ב המשמש בפועל מדריך בתנועת נוער לרבות במסגרת שנת שירות ובעל תעודה בתוקף שהנפיק מינהל החברה והנוער המעידה על כשירותו כמנהל קייטנה וכמדריך ראשי, בתנאי שפעילות זו היא פעילות המשך מול אוכלוסייה דומה.

9.2 מדריך

9.2.1 בתפקיד זה רשאים לשמש מורה, מדריך מוסמך, מדריך בלתי מוסמך בעל רקע בהדרכת נוער, סטודנט בעל רקע בהדרכת נוער,

תלמיד סמינר ומדריך צעיר בוגר כיתה י' ומעלה (להלן מד"ץ),* או כל מדריך אחר שאושר על ידי מינהל החברה והנוער.

9.2.2 בני נוער יועסקו כמד"צים בקייטנות על פי הכללים שלהלן: תלמידים בוגרי כיתה י' ומעלה שברשותם תעודת מדריך צעיר, תעודת מדריך של"ח צעיר, תעודת מדריך בתנועת נוער או תעודה מכל מסגרת אחרת המכשירה מדריכים צעירים והמוכרת על ידי משרד החינוך – כל אלו יהיו זכאים לקבלת תשלום כספי עבור עבודתם בקייטנה, כמקובל על פי חוק העסקת הנוער, ויחשבו חלק מסגל המדריכים בקייטנה.

9.3 מדריך מקצועי

בתפקיד זה רשאי לשמש רק אדם בעל הכשרה ותעודה מקצועית מוכרת בתחום שהוא עתיד להדריך.

9.4 מנהלת הקייטנה בגן ילדים ברשויות המקומיות והאזוריות

9.4.1 בתפקיד מנהלת קייטנה בגן ילדים יכולה לשמש גננת מוסמכת בלבד.

9.4.2 עיקר תפקידה של הגננת הוא לנהל את הקייטנה בגן הילדים לפי אמות מידה חינוכיות ובטיחותיות ראויות, בהתאם להנחיות המשרד והרשות המקומית.

9.4.3 אפשר להפעיל קייטנה במסגרת "אשכול גנים". כל גן באשכול ינוהל על ידי הסייעת העובדת באותו גן במהלך השנה, בתנאי שהיא תאושר על ידי מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית.

9.4.4 חובה על כל אשכול גנים למנות גננת מוסמכת.

9.4.5 עיקר תפקידה של הגננת באשכול גנים הוא לרכז את הנושאים החינוכיים והמינהליים ולפקח על פעילות הקייטנות בגני הילדים.

9.4.6 בקייטנות של אשכול גנים יש למנות את מנהלת הקייטנה בכפיפות לתנאים האלה:

---

* מדריך צעיר הוא בוגר כיתה י'-י"ב שהשתתף בקורס הדרכה של מינהל החברה והנוער במשרד החינוך או בקורס הדרכת של תנועת נוער כלשהי והוא בעל ניסיון בעבודה עם נוער.

- א. במגזר העירוני אפשר למנות מנהלת אחת ל-5 קייטנות לכל היותר, בתנאי שכל חמשת הגנים מצויים באותה שכונה ברדיוס שאינו עולה על 5 ק"מ.
- ב. במגזר הכפרי אפשר למנות מנהלת אחת ל-5 יישובים לכל היותר, בתנאי שהמרחק בין שני היישובים הרחוקים ביותר אינו עולה על 5 ק"מ.

9.5 מנהלת קייטנה בגן ילדים בבעלות פרטית

- 9.5.1 בתפקיד זה יכולה לשמש גננת מוסמכת בלבד.
- 9.5.2 **עיקר תפקידה** הוא לנהל את הקייטנה בגן הילדים לפי אמות מידה חינוכיות ובטיחותיות ראויות, בהתאם להנחיות המשרד והרשות המקומית.

10. הכשרת בעלי התפקידים בקייטנה

מבקש הרישיון להפעלת הקייטנה יהיה אחראי לקיומן של ההשתלמויות המפורטות להלן ולהשתתפותם של כל בעלי התפקידים הבאים בהשתלמויות אלה (ההשתלמויות תתקיימנה בסיועם של הרשות המקומית ומינהל החברה והנוער במחוז):

10.1 מנהל הקייטנה והמדריך הראשי

מנהל הקייטנה והמדריך הראשי ישתתפו בהשתלמות בת 8 שעות שתקיף את הנושאים האלה:

א. נושאים חינוכיים (2 שעות)

- (1) עקרונות לבניית תכנית חינוכית בקייטנה
- (2) עקרונות החינוך הבלתי-פורמאלי
- (3) ניהול חינוכי של צוות עובדים
- (4) שימוש בתכניות העשרה

ב. ביטחון, בטיחות וגיהות (5 שעות)

- (1) ביטחון

(א) אבטחת שגרה בקייטנה (היכרות עם הוראות קיימות)

(ב) הכרת חפץ חשוד

(ג) עקרונות פינוי ומצבי חירום בקייטנה

(2) **בטיחות**

(א) הגדרת בעלי תפקידים ותחום אחריותם בנושא הבטיחות

(ב) סקירת תכנית הפעילות, ניתוח הסיכונים ומתן מענה לבטיחות החניכים

(ג) סקירת ההנחיות בחוזר המנכ"ל הנוגעות לבטיחות בפעילויות השונות המתקיימות בקייטנה (טיול, רחצה בברכה, רחצה בפארק מים, רכיבה על בעלי חיים וכד')

(3) **גיהות**

(א) תכנון תברואי בקייטנה

(ב) רחצה בחופים ובברכות

(ג) טיפול במזון

(ד) מי שתייה.

ג. **רישוי עסקים (שעה אחת)**

בחלק זה יודגש תהליך קבלת רישוי העסק להפעלת קייטנה מול מחלקת רישוי העסקים ברשות המקומית. כן יודגשו כלל החובות והדרישות המתנות את קבלת האישור.

10.2 מדריכים בקייטנה

כל המדריכים בקייטנה (מדריכים חברתיים, מדריכים מקצועיים* ומדריכים צעירים) ישתתפו בהשתלמות בת 11 שעות שתקיף את הנושאים האלה:

---

* מדריך מקצועי משמעותו כאן מדריך שהוא חלק מסגל המדריכים הקבועים בקייטנה ולא מדריך חיצוני הבא לתת העשרה בקייטנה.

א. נושאים חינוכיים (8 שעות)

- 1) עקרונות הדרכה לגיל צעיר
- 2) הקניית כלים ומתודות ייחודיים לעבודה עם ילדים ועם נוער בקייטנה (משחקים, מיומנויות, פעילות מחנאית וכו')
- 3) היכרות עם תכנית הקייטנה

ב. נושאי ביטחון, בטיחות וגיהות (3 שעות)

1) ביטחון

- א) אבטחת השגרה ומצבי חירום בקייטנה
- ב) חפץ חשוד (הרצאת חבלן)

2) בטיחות

- א) הגדרת בעלי התפקידים ותחום אחריותם בנושא הבטיחות
- ב) מעבר על תכנית הפעילות, ניתוח הסיכונים ומתן מענה לבטיחות החניכים
- ג) מעבר על הנחיות חוזר המנכ"ל הנוגעות לבטיחות בפעילויות השונות המתקיימות בקייטנה (טיול, רחצה בברכה, רחצה בפארק מים, רכיבה על בעלי חיים וכד')

3) גיהות

- א) בריאות ותברואה בקייטנות
- ב) רחצה בחופים ובברכות
- ג) טיפול במזון
- ד) מי שתייה.

11. איסור העסקת עברייני מין בקייטנה

11.1 אדם בגיר המועמד לשמש מדריך בקייטנה נדרש להמציא אישור ממשטרת ישראל כי אין מניעה להעסיקו לפי החוק למניעת העסקה של עברייני מין (מדובר על גברים בלבד, שגילם 18 ומעלה). האישור יכול חתימה על ייפוי כוח המאפשר למנהל הקייטנה לפנות בשמו של המדריך למשטרה.

11.2 מנהל הקייטנה יחתים את המועמדים על טפסים מתאימים, ויפנה ישירות למשטרה ויבקש לקבל עבור עובדיו אישור שאינם עברייני מין.

12. חישוב מספר המדריכים בקייטנה

12.1 מספר אנשי ההדרכה בקייטנה יחושב על פי הכללים האלה:

12.1.1 בקייטנת יום (במבנה או בשטח פתוח, למעט קייטנה המתקיימת בחוף הים) יש למנות מדריך לכל קבוצה של 25 חניכים.

12.1.2 50% מכוח ההדרכה בפועל בכל סוגי הקייטנות יהיו בוגרים, למעט קייטנות של תנועות נוער המוכרות על ידי משרד החינוך.

12.1.3 בקייטנה המתקיימת בגן ילדים והמונה 35 ילדים לכל היותר יהיו שני בעלי תפקידים בהתאם להגדרות המופיעות בסעיפים קטנים 9.4-9.8 לעיל.

12.1.4 בקייטנת יום המתקיימת בחוף הים, וכן ביציאה לברכה, יש למנות מדריך לכל קבוצה של 15 חניכים.

12.1.5 בקייטנה המתקיימת בתנאי פנימייה יש למנות מדריך לכל קבוצה של 15 חניכים.

12.1.6 המנהל והמדריך הראשי אינם כלולים בחישוב מספר המדריכים בפועל.

12.2 בקייטנות של גני הילדים אפשר למנות מנהל אחד לכמה קייטנות, על פי הכללים האלה:

12.2.1 במגזר העירוני אפשר למנות מנהל אחד ל-5 קייטנות לכל היותר, בתנאי שכל חמשת הגנים מצויים באותה שכונה וברדיוס שאינו עולה על 5 ק"מ.

12.2.2 במגזר הכפרי אפשר למנות מנהל אחד ל-5 יישובים לכל היותר, בתנאי שהמרחק בין שני היישובים הרחוקים ביותר זה מזה אינו עולה על 5 ק"מ.

13. תיק מנהל הקייטנה

13.1 כל מנהל קייטנה יחזיק תיק נתונים שיכלול את כלל האישורים המחייבים לניהול תקין של קייטנה ויציג אותו במהלך ביקורת לגורמים השונים.

13.2 תכולת התיק

- רישוי עסק מהרשות המקומית
- אישור של משרד החינוך לתכנית החינוכית ולכוח האדם
- אישור של קב"ט רשותי
- אישור של יועץ בטיחות או מנהל בטיחות מוסדות חינוך של הרשות המקומית
- אישור של משטרת ישראל על העדר עברות מין
- אישור של משרד הבריאות (רק אם יש הכנה או חלוקה של מזון בקייטנה)
- אישורים בנושאים נוספים העשויים להידרש על ידי מחלקת רישוי עסקים ברשות המקומית
- אישור של מנהל הקייטנה שעבר השתלמות מנהלי קייטנות מחוזית בת-תוקף ועמד בבחינה
- תצלום של רישוי עסק של כל האתרים שהקייטנה עומדת לבקר בהם (ברכה, פארק מים, ספארי, לונה-פארק וכדומה)
- ריכוז כתובות וטלפונים לחירום של מוסדות כמו המשטרה, מד"א, כיבוי אש, המוקד העירוני, הקב"ט הרשותי, המפקח על הקייטנות במינהל החברה והנוער במשרד החינוך
- ריכוז כתובות וטלפונים של החניכים וצוות הקייטנה: צוות הניהול, מנהל הקייטנה, החניכים וההורים
- ריכוז הצהרות של הורי החניכים על בריאות ילדיהם עם פירוט של בעיות רפואיות מיוחדות ואישור על כך שילדם יודע או אינו יודע לשחות
- נוהל פינוי קייטנה בעת חירום
- חוזר מנכ"ל מעודכן בנושא קייטנות

- אישור קצין בטיחות בתעבורה על תקינות האוטובוסים שהקייטנה מפעילה
- תעודות הסמכה של כלל המדריכים בקייטנה (מד"צים, משי"צים ומדריכים מקצועיים).

14. נספחים

נספח א טופס בקשה ממשרד החינוך לאישור קיום קייטנה

תאריך _____

1. הסבר כללי

א. טופס זה מרכז את כלל הגורמים המחויבים לתת את אישורם להפעלת קייטנה מטעם משרד החינוך בתחומים של התכנית החינוכית וכוח האדם והעסקתו.

ב. יש לצרף לטופס את אישורי הבטיחות והביטחון.

ג. קייטנות שאינן פטורות מרישוי עסק לפי צו רישוי עסקים (פטור מחובת רישוי לקייטנות), התשנ"ח-1998, תגשנה את הטופס כשהוא חתום ומאושר על כל מרכיביו לרשות המקומית כדי לקבל ממנה רישוי עסק לפתיחת קייטנה. הגשת הטופס לרשות המקומית (המחלקה לרישוי עסקים) היא חלק מהתהליך של קבלת רישוי העסק לפתיחת קייטנה.

2. פרטי הקייטנה

המחוז: _____

הקייטנה בתחום הרשות המקומית _____

הקייטנה בתחום המועצה האזורית _____ שם היישוב: _____

שם הקייטנה: _____

כתובת הקייטנה: _____

מס' הטלפון: _____ מס' הפקס': _____

שם מנהל הקייטנה: _____

מס' ת"ז של מנהל הקייטנה: _____

כתובת מנהל הקייטנה: _____

מס' הטלפון הנייד: _____ מס' הטלפון בבית: _____

מס' הפקס': _____ הדוא"ל: _____

בעלות הקייטנה: _____

הכתובת: _____

מס' הטלפון: _____ מס' הטלפון הנייד: _____

מס' החניכים המשוער: _____

גיל החניכים: _____

משך פעילות הקייטנה: מתאריך _____ עד תאריך _____

שעות הפעילות בקייטנה: _____

3. **התכנית החינוכית** (בנוסף לפירוט הנושאים להלן תצורף לטופס תכנית חינוכית מפורטת עם חלוקה לימים ולשעות.)

הנושאים העיקריים של הקייטנה

א. _____

ב. _____

ג. _____

4. **כוח האדם בקייטנה**

א. **הנהלת הקייטנה**

התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין
מנהל הקייטנה					
המדריך הראשי					
רכז הביטחון					
החובש					
המע"ר					
מאבטח					

ב. **צוות ההדרכה**

מדריכים צעירים (בוגרי כיתות י'-י"ב)

מס'	התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						

מדריכים בוגרים (מגיל 18 ומעלה)

מס'	התפקיד	השם המלא	מס' ת"ז	ההשכלה	הגיל	המין
.1						
.2						
.3						
.4						
.5						
.6						
.7						
.8						
.9						
.10						

5. הצהרת מנהל הקייטנה

- א. אנו מצהיר בזה שהפרטים שרשמתי בבקשה זו מלאים ומדויקים. אם יהיו שינויים בתכנית או שהקייטנה תבוטל, אני מתחייב להודיע על כך בעוד מועד, בטלפון ובכתב, למפקח המחוזי על הקייטנות.
- ב. אני מצהיר בזה שקראתי את חוזר המנכ"ל בנושא קייטנות ואני מתחייב לפעול לפיו.
- ג. אני מצהיר בזה שבקייטנה שבניהולי אין הגשת מזון.
- אני מצהיר בזה שבקייטנה שבניהולי יש הגשת מזון (מצ"ב אישור של משרד הבריאות).

התאריך: _____

השם המלא: _____

חתימה: _____

6. אישור על בטיחות הקייטנה

אני מאשר כי ערכתי מבדק בטיחות בשטח הקייטנה, ובכלל זה המבנים והמתקנים, ולאחר שבדקתי כי טופלו הליקויים והמפגעים, ככל שהיו, ושהמדריכים קיבלו הדרכה בנושא הבטיחות, ולאור הוראות המנהל הכללי של משרד החינוך לעניין בטיחות, אין מניעה לאשר כי התשתית מתאימה להפעלת קייטנה (ראה רשימת עזר לבדיקות בטיחות ב-7 להלן):

- א. בעלות הקייטנה: רשותית פרטית אחרת
- ב. שם הקייטנה: _____ מס' הילדים: _____ הגיל: _____
- ג. מען הקייטנה: שם היישוב: _____ רחוב: _____ מס': _____
- ד. שם מנהל הקייטנה: _____ מ' זהות: _____
- ה. מועדי הקייטנה: מתאריך: _____ עד תאריך: _____
- ו. טלפונים חיוניים בקייטנה: מנהל: _____ משרד: _____

פרטי המאשר

שם פרטי	שם משפחה	מספר תעודת מורשה בטיחות	תאריך	חתימה וחותמת
---------	----------	-------------------------	-------	--------------

הסבר

אישור זה משמש אסמכתה למנהל הקייטנה מול מחלקת רישוי עסקים ברשות המקומית כי השטח שבו הקייטנה אמורה לפעול נבדק בידי יועץ בטיחות מוסמך והוא אישר את המבנה, את החצר ואת המתקנים ומצאם מתאימים להפעלת קייטנה במקום.

הערה

במוסד חינוך (בית ספר או גן ילדים) שיש לו "אישור בטיחות" שנתי יחתום מנהל בטיחות מוסדות חינוך (עובד הרשות ובוגר קורס מנהלי בטיחות מוסדות חינוך של משרד החינוך) ויאשר שהמוסד תקין וכשיר ושמנהל הקייטנה עומד בדרישות רשימות העזר לבדיקת בטיחות, כמפורט בטבלה שבעמוד הבא.

7. רשימת עזר לבדיקת הבטיחות

(הסבר: רשימה זו מטרתה לסייע ליועץ הבטיחות בבדיקת הבטיחות בשטח הקייטנה. בתום המבדק יגיש יועץ הבטיחות את ממצאיו למנהל הקייטנה וינחה אותו באשר לתיקונים ולהסרת המפגעים הנדרשים; כל זאת כדי לקבל את האישור הסופי על בטיחות הקייטנה.)

מס'	נושא הבדיקה	קיים/חסר בוצע/לא בוצע	הערות
1.	קיים רכז בטיחות ותברואה לקייטנה (בקייטנה קטנה אפשר שמנהל הקייטנה ישמש בתפקיד זה).		
2.	המדריכים קיבלו הדרכה בנושא הבטיחות ולמדו את ההוראות הייחודיות לכל סוג פעילות (טיולים, רחצה בברכה, רחצה בפארק מים, שימוש במתקנים מתנפחים וכו'), המפורטות בחוזר המנכ"ל.		
3.	נקבעו בעלי תפקידים למקרה של שרפה והם תודרכו.		
4.	בקייטנה מצוי תיק בטיחות ובו מרוכזים כל האישורים והוראות הבטיחות המחייבות.		
5.	בקייטנה מצוי חוזר המנכ"ל המעודכן של משרד החינוך בנושא קייטנות.		
6.	קיים אישור של טכנאי גז למערכות הגז במטבח (אם יש מערכת גז).		
7.	מתקני החשמל במבנה ובחצר נבדקו בידי חשמלאי מוסמך.		
8.	כלי העבודה למלאכה ולאמנויות והחומרים שנעשה בהם שימוש בחוגים נמצאו תקינים.		
9.	ציוד העזרה ראשונה תקין.		
10.	ציוד כיבוי האש תקין ומתאים לסוג הפעילות.		
11.	קיימים מעקות ומאחזי יד בכל המקומות הנדרשים.		
12.	בדלתות המבנה קיימים אמצעים המגנים מפני פגיעה באצבעות (אמצעי הגנה בין הדלת למשקוף, גלגל להאטת הדלת ותפס בסוף מהלך הפתיחה).		
13.	הרחבות, השבילים ומקומות המשחק בשטח החצר נקיים מבורות ומשקעים, ואין מכשולים בקרבתם.		
14.	מתקני המשחק תקינים (בדיקת המתקנים תהיה ויזואלית).		
15.	מתקני הספורט והמגרשים תקינים ושלמים, ללא שקעים ובורות, עם ריפוד והגנה ברצפה ובצדדים וכד'. החלפה – 7.11-35		

8. אישור ביטחוני

חלק א' (ימולא על ידי מבקש הרישיון)

- א. שם הקייטנה: _____
- ב. מען הקייטנה: _____
- ג. שם מנהל הקייטנה: _____ מספר תעודת הזהות שלו: _____
- ד. הקייטנה תתקיים בין התאריכים _____
- ה. האחראי על הביטחון בקייטנה: _____
- ו. מספר המאבטחים החמושים בקייטנה: _____
- ז. המפגש בין האחראי לביטחון בקייטנה לבין קב"ט מוסדות החינוך התקיים ביום _____ ומולאו כל דרישות הקייטנה.
- ח. אני מצהיר כי כל הפרטים מלאים ומדויקים, ואני מבקש שיינתן אישור להפעלתה
- התאריך: _____ שם החותם: _____
- חתימה: _____
- יש לצרף את התכנית לאבטחת המקום.

חלק ב' (ימולא על ידי קצין הביטחון ברשות המקומית)

- א. פרטי הקייטנה נבדקו ונמצאו מתאימים להוראות. כן/לא
- ב. דרישות האבטחה נבדקו ונמצאו מתאימים להוראות. כן/לא
- ג. דרישות מיוחדות לביטחון בקייטנה: _____
- ד. חוות הדעת: אני ממליץ לתת רישיון/לא לתת רישיון.
- הנימוקים לסירוב: _____
- התאריך: _____ שם הקב"ט: _____ חתימה: _____

תפוצה: רשות הרישוי

קצין הביטחון המחוזי במשרד החינוך

מבקש הרישיון

9. אישור משטרת ישראל על העדר עברות מין בכוח האדם הבוגר בקייטנה

להלן רשימת אנשי הצוות שאושרו בידי משטרת ישראל:

התאריך: _____

בכבוד רב,

מנהל הקייטנה

שם מלא: _____

חתימה: _____

10. אישור ממושרד החינוך לקיום הקייטנה

(לצורך הנפקת רישיון עסק מהרשות המקומית)

סמל המוסד

--	--	--	--	--	--

אל: מנהל המחלקה לרישוי עסקים ברשות המקומית _____

שם הקייטנה: _____ גיל הילדים: _____

מס' הטל' בקייטנה: _____

כתובת הקייטנה: _____ מס' הילדים בקייטנה: _____

שם מנהל הקייטנה: _____ מס' ת"ז שלו: _____

מס' הטל' הנייד שלו: _____ מס' הפקס' שלו: _____

אני מאשר בזה שהתקבלו במשרדנו האישורים האלה:

1. תכנית הקייטנה ורשימת כוח האדם בה, מאושרת בידי המפקח המחוזי על הקייטנות
2. אישור ממשטרת ישראל שכוח האדם המועסק בקייטנה עונה על דרישות החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסד המכוון למתן שירות לקטינים
3. אישור ביטחוני של קב"ט הרשות
4. אישור בטיחותי של יועץ הבטיחות.

הערות

1. אישור זה לקייטנות החייבות ברישיון עסק מהרשות המקומית אינו משמש אישור לפתיחת קייטנה.

2. יש לשמור על כל האישורים הנ"ל בתיק הקייטנה.

התאריך: _____ אני מאשר את פתיחת הקייטנה.

בכבוד רב,

המפקח המחוזי על הקייטנות

_____ המחוז: _____

_____ השם המלא: _____

_____ חתימה: _____

11. אישור ממשרד החינוך לקיום הקייטנה הפטורה מרישוי עסק

סמל המוסד

--	--	--	--	--	--

אל: מנהל המחלקה: _____ מס' ת"ז: _____

שם הקייטנה: _____ גיל הילדים: _____

מס' הטל' בקייטנה: _____

כתובת הקייטנה: _____ מס' הילדים בקייטנה: _____

מס' הטל' הנייד: _____ מס' הפקס': _____

אני מאשר בזה שהתקבלו במשרדנו המסמכים והאישורים האלה:

1. תכנית הקייטנה ורשימת כוח האדם
  2. אישור משטרת ישראל בהתאם לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001
  3. אישור בטיחות של יועץ הבטיחות
  4. אישור ביטחון של קב"ט הרשות
  5. אישור משרד הבריאות (אם בקייטנה מוגש מזון).
- הערה: יש לשמור את כל המסמכים והאישורים הנ"ל בתיק הקייטנה.
התאריך: _____

12. אני מאשר את פתיחת הקייטנה

בכבוד רב,

המפקח המחוזי על הקייטנות

_____ המחוז: _____

_____ השם המלא: _____

_____ חתימה: _____

נספח ב דוח ביקור מפקח בקייטנה

סמל המוסד

--	--	--	--	--	--

תאריך הביקור: _____ שעת הביקור: _____
תאריכי הפעלת הקייטנה: ההתחלה: _____ הסיום: _____
המחוז: _____

א. פרטי הקייטנה

שם הקייטנה: _____ שם בעלות הקייטנה: _____
כתובת הבעלות: _____
כתובת הקייטנה: _____ מס' הטל' בקייטנה: _____
שם מנהל הקייטנה: _____ מס' הטל' הנייד: _____
מס' הטל' בבית: _____ מס' החניכים בקייטנה: _____
מס' אנשי הסגל בקייטנה: _____
מס' החניכים הממוצע בקבוצה: _____
מס' המדריכים הצעירים (סה"כ): _____
מס' המדריכים הבוגרים מעל גיל 18 (סה"כ): _____

ב. תיק מנהל קייטנה כולל את האישורים האלה:

1. רישיון עסק (בהתאם לחוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990), הוצא ע"י _____ מיום _____
2. אישור מינהל החברה והנוער (התכנית החינוכית וכוח האדם)
3. אישור השתתפות בהשתלמות מנהלי קייטנה מחוזית
4. אישור הקב"ט הרשותי
5. אישור יועץ הבטיחות
6. אישור משטרת ישראל לגבי סגל המחנה (גברים מעל גיל 18) שאין מניעה להעסקתם לפי החוק למניעת העסקה של עברייני מין, התשס"א-2001

7. אישור משרד הבריאות (אם קיימת מעורבות של מזון)
8. הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם המשתתף בקייטנה
9. ריכוז רשימת בעיות בריאות חריגות, ובכלל זה בעיות התנהגות, אלרגיות, תרופות ומכשור נלווה
10. ריכוז כתובות וטלפונים לחירום: המשטרה, מד"א, כיבוי אש, הקב"ט הרשותי, הקב"ט המחוזי, מפקח מינהל החברה והנוער
11. רשימת חניכים מעודכנת ומפורטת שכוללת כתובת מגורים, מספרי הטלפון בבית והטלפון הנייד ודרכי ההתקשרות עם הורי החניכים (לרבות מספר הטלפון בבית, הטל' הנייד והטל' בעבודה)
12. רשימה מעודכנת ומפורטת של חברי הצוות הכוללת כתובת מגורים ומספרי הטלפון בבית והטלפון הנייד
13. נוהל הדיווח של רכוז ההסעה למנהל הקייטנה ולהורים במצבים שבהם ילדים אינם מגיעים לקייטנה
14. נוהל הדיווח להורים על ילדים שנשרו מהקייטנה מסיבות שונות
15. נוהל פינוי קייטנה בשעת חירום
16. חוזר מנכ"ל מעודכן בנושא הקייטנות.

ג. **מידת התאמתה של תכנית הקייטנה למציאות:** _____

_____

ד. **הערות:** _____

_____

ה. **הערכה כללית:** _____

_____

ו. **נושאים הראויים לציון לשבח:** _____

_____

ז. **נושאים לטיפול מיידי:** _____

_____

התאריך האחרון לסיום הטיפול _____

ח. אישור מנהל הקייטנה

אני מאשר בזה שקיבלתי את הדוח הנ"ל ומתחייב לפעול על פי הנדרש.

שם מנהל הקייטנה: _____ חתימה: _____

בכבוד רב,

שם מפקח הקייטנה _____

חתימה _____

יש להשאיר עותק של הדוח למנהל הקייטנה לאחר חתימתו.

נספח ג רשימת מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות והמפקחים המחוזיים

המחוז	שם המנהל/המפקח	התפקיד	הכתובת	מס' הטלפון	הטל' הנייד
צפון	יוסי כי טוב יגאל לוי	מנהל מינהל החברה והנוער במחוז מפקח מחוזי על הקייטנות	בית הממשלה, נצרת עלית 17105	04-9816264	
חיפה	עינב יניב שוורץ ישראל רחמני	מנהלת מינהל החברה והנוער במחוז המפקח המחוזי על הקייטנות	קריית הממשלה, בניין ב', רח' פל- ים 15א, חיפה 33095	04-8632641	050-7836950
מרכז	רפי דהן אסא מאיר	מנהל מינהל החברה והנוער במחוז המפקח המחוזי על הקייטנות	רח' שלושה 2, יד אליהו, תל אביב 61092	03-6896428	052-3654412
תל אביב	חנה שוורץ חגית חכם	מנהל מינהל החברה והנוער במחוז המפקחת המחוזית על הקייטנות	רח' שלושה 2, יד אליהו, תל אביב 61092	03-6896183 03-9180835	050-7362608
דרום	אלי שיטרית שלומי בטיטו	מנהל מינהל החברה והנוער במחוז המפקח המחוזי על הקייטנות	רח' התקווה 4, ת"ד 610, באר שבע 84893	08-6263138	050-6283197
ירושלים	יפה צדוק דויד כהן	מנהל מינהל החברה והנוער במחוז המפקח המחוזי על הקייטנות	רח' כנפי נשרים 22, גבעת שאול, ירושלים 95464	02-5601515/6	050-6283039
המגזר הערבי	גילאל ספאדי עלי הייכל	מנהל מינהל החברה והנוער במגזר הערבי המפקח על הקייטנות במגזר	בניין לב העסקים 1, נצרת עלית 17000	04-6477425	050-6282384
המחלקה לתנועות נוער מוכרות	אירית ברוק	מנהלת המחלקה	רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים 91911	02-5603177	050-6283190

נספח ד חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990

הגדרות

1. בחוק זה –

"חוק רישוי עסקים": חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968

"ילד": מי שטרם מלאו לו שמונה שנים

"קייטנה": מקום שבו מתנהלת פעילות יום-יומית מאורגנת של נופש וחברה לקבוצת ילדים, לתקופה קצובה ורצופה של מספר ימים לפחות, בתקופת חופשת הלימודים מבית-הספר

"השר": שר החינוך והתרבות.

רישוי קייטנות

2. לא ינהל אדם קייטנה אלא אם כן יש בידו רישיון לפי חוק רישוי עסקים.

סייג לרישוי

3. לא יינתן רישיון לקייטנה אם תכנית הקייטנה נוגדת את מטרות החינוך הממלכתי כמפורט בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, או שהתכנית מנוגדת לכל דין.

פעילות אסורה

4. לא ינהל אדם קייטנה אם תכנית הקייטנה או הפעילות בה נוגדות את העקרונות המפורטים בסעיף 3.

עונשין

5. המנהל קייטנה בניגוד להוראות סעיפים 2 או 4 דינו מאסר שישה חודשים.

ביצוע ותקנות

6. (א) השר הממונה על ביצוע חוק זה רשאי להתקין תקנות לעניין קייטנות, לרבות בענייני בטיחות וביטחון, פעילות חינוכית והדרכה ופיקוח פדגוגי.

(ב) אדם שלא קיים תנאי מתנאי הרישיון או לא קיים הוראות תקנה לפי סעיף קטן (א), רואים אותו כמי שלא קיים תנאי מתנאי רישיון שניתן לפי חוק רישוי עסקים, והוראות חוק רישוי עסקים יחולו לגביו.

תיקון חוק רישוי עסקים

7. אחרי סעיף 2ב לחוק רישוי עסקים יבוא:

"קייטנות"

ג.2 (א) לא יינתן רישיון לפי חוק זה לקייטנה אלא אם כן ניתן אישור לכך גם מאת מי ששר החינוך והתרבות הסמיכו לכך ויראו אותו כאילו היה הוא נותן האישור לפי סעיף 6.

(ב) השר, באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, רשאי לפטור בצו מחובת רישוי לפי חוק זה סוגים של קייטנות המנוהלות על ידי ארגונים או גופים שייקבעו, אם הם מנהלים קייטנה שהיא המשך לפעילות החינוכית של הארגון או הגוף במשך כל השנה, והקייטנה מנוהלת על-ידם.

כהמשך לפעילות החינוכית תיחשב פעילות המיועדת לאותו קהל ילדים, גם אם אין זהות מוחלטת בין כל המשתתפים בפעילות הארגון או הגוף במשך כל השנה לבין אלו המשתתפים בקייטנה."

סייג לתחולה

8. חוק זה לא יחול על מי שהיה בידו רישיון לקייטנה לפי חוק רישוי עסקים שהיה בר תוקף ערב תחילתו של חוק זה.

נספח ה המקרים המחייבים אישור של משרד הבריאות לקייטנה

יש להמציא אישור של משרד הבריאות במקרים המפורטים להלן:

- א. בקייטנה הוקמו –
  1. מערכת אספקת מים;
  2. תאי שירותים;
  3. מקלחות.
- ב. הקייטנה מתקיימת בשטח פתוח
- ג. בקייטנה הוקם מטבח.

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-36 בטיחות, בריאות ותברואה בקייטנה

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מכיל את הוראות הבטיחות המחייבות לפעילות בקייטנה שנועדו לסייע במניעת תאונות ונפגעים במהלך הפעילות בקייטנה.

1.2 מטרת הפרסום

- א. **התוקף:** החל מ-7 במאי 2014
- ב. **התחולה:** כלל מערכת החינוך
- ג. **הסטטוס:** החלפה
- ד. **חוזרים קודמים באותו נושא:** סעיף 7.11-33 בחוזר הוראות הקבע עג/9(ב), "בטיחות, בריאות ותברואה בקייטנה" – **מבוטל**.
- ה. **חוזרים קודמים בנושאים קשורים**
  - סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ-בית-ספרית" – **בתוקף**
  - סעיף 6.2-28 בחוזר הוראות הקבע סו/3(א) – "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2-24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג)" – **בתוקף**
  - סעיף 6.2-29 בחוזר הוראות הקבע סח/3(ב), "טיולים ופעילות חוץ בגן הילדים – היבטים בטיחותיים וביטחוניים" – **בתוקף**.

1.3 המשנה החינוכית

פעילות בטוחה בקייטנה מחייבת בדיקה פיזית של המבנים, השטח ומתקני הספורט והמשחק, הכנת המדריכים ולימוד מעמיק של ההנחיות. הפעילות בקייטנה טומנת בחובה מגוון רב של סיכונים, והטמעת הבטיחות בקרב המדריכים והחניכים תוביל לא רק לפעילות מוצלחת יותר, אלא לעיצוב התנהגות בטוחה של החניכים.

1.4 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים בקייטנות: רכזי הקייטנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא קייטנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, בעלויות של קייטנות פרטיות, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא הקייטנות כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים והקרן הקיימת לישראל.

1.5 יישום ומעקב

- המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות יבצעו סיור ופיקוח ויבדקו בין השאר את תנאי הבטיחות המחייבים.
- בקרי הטיולים ובקרי הבטיחות המופעלים על ידי אגף הביטחון במשרד יבצעו ביקורות מדגמיות בקייטנות בתיאום עם המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות.
- הוועדה הבין-משרדית הארצית וועדות בין-משרדיות מחוזיות תבצענה סיורים מקצועיים ותבדוקנה את נושא הבטיחות והבריאות בקייטנות.
- נציגי הרשויות והמועצות האזוריות והמקומיות המלווים את נושא הקייטנות יבצעו סיורים ופיקוח בשטח כדי לוודא את קיום הנחיות הרשות והוראות משרד החינוך.

1.6 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: האגף הבכיר לביטחון, לבטיחות ולשעת חירום
- ב. בעל התפקיד: ממונה הבטיחות הארצי
- ג. מס' הטלפון: 02-5603001
- ד. כתובת הדוא"ל: rotemza@education.gov.il

1.7 נספחים

- נספח א: דוח על תאונה שנגרמה בקייטנה
- נספח ב: טופס מבדק בטיחות מקוצר למנהל קייטנה
- נספח ג: טופס מבדק בטיחות כללי לקייטנה
- נספח ד: דף הנחיות למלווה במסלול הסעה
- נספח ה: הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם.

2. רקע

חובתו העליונה של מנהל הקייטנה היא לפעול באופן מקצועי לבריאותם, לביטחונם ולשלומם של חניכי הקייטנה. עיקר הדגש בקייטנה מושם על פעילויות ספורט, חוויה ונופש. בפעילויות אלה טמונים סיכונים רבים, ומנהל הקייטנה נדרש לפעול בכל האמצעים כדי למזער את הסיכונים. כדי שהפעילות בקייטנה תהיה בטוחה יש לטפל בשני תחומים מרכזיים: א. תנאים פיזיים ובריאותיים נאותים: מתקני ספורט ומשחק מטופלים ובטוחים, שטח נקי ללא מפגעים, מתקנים סניטריים ומתקני רחצה נקיים ומתאימים למספר החניכים, טיפול נכון במזון, אספקת מים צוננים כנדרש, מבנים בטוחים ומתוחזקים וכד'; ב. כשירות מקצועית של מנהל הקייטנה ושל צוות המדריכים. עמידה בתנאים אלו תביא להצלחת הקייטנה ולהשבת החניכים הביתה בשלום.

3. ניהול הבטיחות, הבריאות והתברואה בקייטנה

3.1 כללי

ניהול הבטיחות, הבריאות והתברואה בקייטנה הוא חלק בלתי נפרד משגרת הניהול הכוללת של מנהל הקייטנה. תהליך ניהול זה ממוקד במניעת כשלים וטעויות העלולים לסכן את החניכים, והוא כולל שני היבטים מרכזיים: האחד הוא זיהוי הסיכונים הקיימים בקייטנה והערכתם, והאחר, העיקרי, הוא החשיבה הבטיחותית. נציג בקצרה שני היבטים אלו.

3.2 זיהוי הסיכונים בקייטנה והערכתם

לפני תחילת הקייטנה על המנהל לקיים בדיקה מקדימה של הסיכונים והמפגעים הקיימים בשטחה. בדיקה זו תיעשה בסיועם של יועץ בטיחות ואיש תברואה שיגיעו למקום, יאתרו את המפגעים ואת הליקויים וינחו את המנהל בהתאם. להלן דוגמאות לסיכונים ולמפגעים אפשריים: קרבה לכביש ראשי, מתקני משחקים מסוכנים, דלתות שאינן מוגנות ועלולות לפגוע באצבעות החניכים, מדרגות ללא מעקות, שירותים בכמות שאינה מספקת למספר החניכים, מתקנים סניטריים שאינם נקיים ואינם ראויים לשימוש ילדים, משחקים והפעלות שיש בהם סיכון, כלים חדים ופוצעים ומזון שאינו עומד בדרישות משרד הבריאות.

3.3 חשיבה בטיחותית

לקראת כל פעילות (רחצה בברכה, טיול וכד') וכן לקראת כל פעולה שגרתית (ארגון ההסעות, הגשת מזון וכד') יש לקיים תהליך של חשיבה מקצועית, שבמסגרתו ייבחנו הסיכונים, תילמדנה הנחיות הבטיחות והתברואה של הקייטנה ותתקיים פעילות הכנה מתאימה. כך, למשל, לקראת פעילות רחצה בברכה ילמדו המדריכים היטב את הנחיות הבטיחות המקצועיות לארגון הרחצה ויגבשו את הפעולות הארגוניות המחייבות יום לפני היציאה לברכה. דוגמה נוספת: לקראת פעילות במתקנים מתנפחים ינחה מנהל הקייטנה את המדריכים בנוהל המעודכן של מתקנים מתנפחים, ויורה להם כיצד להיערך לפעילות זו בהתאם להנחיות המקצועיות הקיימות באתר של אגף הביטחון והבטיחות של משרד החינוך ושיפורסמו ויעודכנו בחוזר המנכ"ל בנושא בטיחות. כמו כן יבהיר להם כי זו אחריותו המקצועית של כל מדריך לפעול לפי הנחיות אלו.

4. בעלי התפקידים בקייטנה

4.1 מנהל הקייטנה

תפקידיו של מנהל הקייטנה בתחומי הבטיחות, הבריאות והתברואה הם כלדהלן:

4.1.1 למנות רכז בטיחות, בריאות ותברואה ולהבהיר לו את תפקידו (בקייטנה קטנה, בת פחות מ-100 חניכים, אפשר שמנהל הקייטנה עצמו ישמש בתפקיד זה), ובקייטנה שיש בה מעל 100 חניכים עליו למנות גם רכז ביטחון

- 4.1.2 להיות מעורב בכל תהליכי האישור הנדרשים בתחומי הבטיחות והתברואה
- 4.1.3 לוודא שכל בעל תפקיד בקייטנה (מדריך, מלווה, איש רפואה ואיש מנהלה) עבר הדרכה והכשרה בכל הנושאים הנדרשים בתחומי הבטיחות, הבריאות והתברואה וכי הוא יודע את תפקידו
- 4.1.4 לפקח על תהליך ההכנות לניהול הבטיחות בקייטנה (ראה נספח ג, "טופס בדיקת בטיחות כללי לקייטנה")
- 4.1.5 לבדוק אירועי בטיחות חריגים ולהפיק מהם לקחים
- 4.1.6 לדווח למינהל החברה והנוער במשרד החינוך על אירועים חריגים, ובאירועים הקשורים במים, במזון, בים ובברכות גם ללשכת הבריאות המחוזית.

4.2 רכז הבטיחות, הבריאות והתברואה

תפקידיו של רכז הבטיחות, הבריאות והתברואה הם כדלהלן:

- 4.2.1 לרכז את כלל הפעולות הנוגעות לבטיחות, לבריאות ולתברואה בקייטנה
- 4.2.2 לרכז את כלל הבדיקות והאישורים המחייבים הקשורים למבנה, לשטח הקייטנה, למתקני המשחק, לציוד ההפעלה, למתקנים הסניטריים ולתברואה וכן את האישורים הרפואיים שההורים חתומים עליהם
- 4.2.3 לתעד את אירועי הבטיחות, הבריאות והתברואה החריגים, לרכז את בדיקתם ולסייע למנהל הקייטנה לבדוק אותם ולהפיק מהם לקחים
- 4.2.4 לרכז את כלל החומר המקצועי בחוזרי המנכ"ל הנוגע לפעילויות השונות (טיולים, רחצה בברכה, פעילות במתקנים מתנפחים וכד')
- 4.2.5 להפיץ לצוות המדריכים מידע ועדכונים בנוגע לנושאים הקשורים בבטיחות, בבריאות ובתברואה בפעילויות השונות
- 4.2.6 לפעול מול אנשי העזרה הראשונה
- 4.2.7 לנהל את התיק שיורכזו בו האישורים הרפואיים של הורי החניכים

- 4.2.8 לעדכן את המדריכים בנוגע למצבם של חניכים הלוקים בבעיות בריאות ייחודיות ולדאוג שהחניכים הללו ילוו בהתאם למצבם
- 4.2.9 לרכז את שמות החניכים שאינם יודעים לשחות (על סמך ההצהרה שבאישור ההורים) ולדווח על כך למדריכים
- 4.2.10 לסייע למנהל הקייטנה לדאוג ששטח הקייטנה יהיה נקי ושמטקני התברואה ושירותי המזון יעמדו בדרישות המחייבות.

5. מבדקי בטיחות ותברואה

- 5.1 לקראת פתיחת הקייטנה יקיים יועץ הבטיחות מבדק בטיחות במקום. במבדק יהיו נוכחים גם מנהל הקייטנה ורכז הבטיחות, הבריאות והתברואה. בתום המבדק יוגש למנהל הקייטנה דוח סיכום המפרט את הליקויים שיש לתקן ואת המפגעים שיש לסלק בטרם לפני פתיחת הקייטנה (ראה נספח ג בסעיף זה, "טופס מבדק בטיחות כללי לקייטנה" וכן נספח א 6 ו-7 בסעיף 7.11-32 בחוזר זה).
- 5.2 לאחר שהנהלת הקייטנה תתקן את הליקויים ואת המפגעים שנרשמו בדוח היא תזמן את יועץ הבטיחות כדי שיאשר את תיקון הליקויים ויחתום על טופס אישור הבטיחות לקייטנה (ראה נספח א בסעיף 7.11-35 בחוזר זה).
- 5.3 אם מכינים מזון בקייטנה, יש צורך באישור לשכת הבריאות. הבדיקה תכלול את כלל הנושאים התברואתיים, ובכלל זה מתקנים סניטריים, מים וכדומה.
- 5.4 קייטנות הפטורות מרישוי עסק מהרשות המקומית תוכלנה להציג למפקח המחוזי של הקייטנות במינהל החברה והנוער אישור בר תוקף שנתי של יועץ בטיחות למבנה שבו הקייטנה מתקיימת.

6. הצהרת ההורים על מצב בריאותו של ילדם

- 6.1 כל חניך בקייטנה ימסור למנהל הקייטנה טופס הצהרה על מצב בריאותו החתום בידי הוריו (ראה נספח ה להלן). הטופס יישמר בידי מנהל הקייטנה או בידי רכז הבטיחות, הבריאות והתברואה ולא יימסר לאף גורם אחר. המידע הרפואי הרשום בטופס יימסר אך ורק לגורמים הרלוונטיים בקייטנה.

6.2 הורי ילדים שיש להם מגבלות רפואיות חריגות נדרשים לצרף לטופס ההצהרה גם אישור רפואי כי ילדם יכול להשתתף בקייטנה.

6.3 קבלתו של ילד בעל בעיות בריאות חריגות למסגרת הקייטנה תיעשה באישורו של מנהל הקייטנה. במידת הצורך יתייעץ המנהל כדי לאשר את קבלתו של ילד כזה וכדי לקבל הנחיות. בקייטנות מטעם הרשות המקומית יפנה המנהל לרופא הרשות או לרופא לשכת הבריאות, ובקייטנות פרטיות לרופא ילדים או לרופא משפחה.

7. רפואה ועזרה ראשונה

7.1 מענה רפואי בקייטנה יומית הפועלת בתוך היישוב

7.1.1 קייטנה שבה עד 100 ילדים פטורה מהצבת מגיש עזרה ראשונה. עם זאת, הקב"ט המחוזי או מי מטעמו רשאי להחמיר ולדרוש הצבת מגיש עזרה ראשונה.

7.1.2 בקייטנה שבה מ-101 עד 300 ילדים יימצא מגיש עזרה ראשונה אחד.

7.1.3 בקייטנה שבה 301 עד 500 ילדים יימצאו שני מגישי עזרה ראשונה.

7.1.4 בקייטנה שבה 501 עד 600 ילדים יימצאו מגיש עזרה ראשונה אחד וחובש אחד.

7.1.5 בקייטנה שבה 601 עד 800 ילדים יימצאו שני מגישי עזרה ראשונה ושני חובשים.

7.1.6 רכב פינוי יהיה רק במקום שנדרש רופא.

7.1.7 מנהל הקייטנה יוודא כי כל איש צוות רפואי נושא עמו תעודה בתוקף.

7.2 מענה רפואי בקייטנה יומית הפועלת מחוץ ליישוב

בקייטנה הפועלת מחוץ ליישוב, בשטח פתוח, יש לפעול בהתאם למפורט בטבלה שלהלן:

תקן כוח אדם לחובשים ולרופאים לקייטנה מחוץ ליישוב*

מס' הרופאים	מספר החובשים	מס' החניכים בקייטנה	מס'
–	1	עד 100	.1
–	2	מ-101 עד 200	.2
–	3	מ-201 עד 300	.3
–	4	מ-301 עד 400	.4
1	4	מ-401 עד 1000	.5
1	5	מ-1001 עד 1900	.6
1	6	מ-1901 עד 2000	.7

7.3 הדרישות מאנשי הרפואה

7.3.1 מגיש עזרה ראשונה (מע"ר)

בוגר קורס בן 30 שעות בעזרה ראשונה או בהחייאה המשתתף פעם בשנתיים בקורס רענון בן 6 שעות פעם בשנה וברשותו תעודה המעידה על כך.

7.3.2 חובש

א. בוגר קורס חובשים שלב 6 בצה"ל המשתתף פעם בשנתיים בקורס רענון המועבר בידי גורם מוסמך וברשותו תעודה המעידה על כך. על קורס זה לכלול יום אחד של התנסות על אמבולנס. אם טרם עברו שנתיים מיום שחרורו של החובש משירות סדיר בצה"ל, או אם הוא משרת בשירות פעיל מילואים ומביא אישור על כך מיחידתו הצבאית, הוא פטור מקורס הרענון.

ב. חובש/נהג שעבר קורס נהגי אמבולנס במד"א והוא פעיל במד"א כעובד או כמתנדב.

* כמות החובשים והרופאים מתייחסת לשהייה בקייטנה מחוץ ליישוב. בכל יציאה מהקייטנה לטיול וכד' יהיה מספר החובשים/המע"רים על-פי ההנחיות של הלשכה לתיאום טיולים.

ג. בוגר קורס נהגי אמבולנס של מד"א שאינו פעיל במד"א אך משתתף פעם בשנתיים בקורס רענון בן שלושה ימים המועבר בידי גורם מוסמך והכולל יום התנסות על אמבולנס, וברשותו תעודה המעידה על כך. אם טרם עברה שנה מיום סיום קורס נהגי האמבולנס, הוא פטור מקורס הרענון.

ד. פרמדיק פעיל העובד לפחות 6 משמרות בחודש על ניידת טיפול נמרץ (נט"ן).

ה. פרמדיק שאינו פעיל אך משתתף פעם בשנתיים בקורס רענון בן שלושה ימים המועבר בידי גורם מוסמך והכולל יום התנסות על אמבולנס, וברשותו תעודה המעידה על כך.

7.3.3 אחות

אחות מוסמכת העוסקת במקצוע באופן סדיר או שעסקה בו בעבר באופן סדיר, בתנאי שלא עברו מעל ל-3 שנים מיום שסיימה את תפקידה.

7.3.4 פרמדיק

מי שסיים לימודי תואר ברפואת חירום. פרמדיק פעיל (העובד לפחות 6 משמרות בחודש על ניידת טיפול נמרץ – נט"ן) יכול לשמש חובש.

פרמדיק שאינו פעיל יעבור השתלמות בדומה לחובש צבאי ולחובש נהג שאינו פעיל במקצוע.

7.3.5 רופא

בעל רישיון עיסוק ברפואה בישראל, מומחה ומנוסה ברפואת ילדים או ברפואת משפחה וממשיך להיות פעיל עוסק בתחום זה.

7.4 טיפול רפואי

7.4.1 במקרה שנתגלו אצל אחד החניכים סימני מחלה מידבקת יש להחזירו הביתה בהתאם לנהלים המקובלים, בליווי מדריך ובתיאום עם ההורים.

7.4.2 במקרה שגילה איש רפואה בקייטנה סימני מחלה מידבקת אצל אחד החניכים, יודיע על כך מנהל הקייטנה מיד ללשכת הבריאות וכן לחדר המצב של משרד החינוך.

7.5 טיפול באירועים מיוחדים

7.5.1 הטיפול בהכשת נחש

- א. יש לקבע את האיבר המוכש.
- ב. יש להשכיב את הנפגע במקום מוצל ולאפשר לו מנוחה מוחלטת.
- ג. יש לפנות את הנפגע מיד לבית חולים.
- ד. יש להביא את הנחש – חי או מת – לבית החולים.

7.5.2 הטיפול בעקיצת עקרב

- א. יש לקרר את מקום הפגיעה ולאפשר לנפגע מנוחה מוחלטת.
- ב. יש לפנות את הנפגע מיד לבית החולים הקרוב.

7.5.3 הטיפול בנשיכת כלב או חתול

- א. יש לנקות את הפצע במים ובסבון.
- ב. יש להעביר את הנפגע למתקן רפואי קרוב להמשך הטיפול.
- ג. יש לנסות ללכוד את הכלב או את החתול כדי שיהיה אפשר לבדוק אם הוא נגוע בכלבת.

7.6 היערכות למקרה חירום

7.6.1 בקייטנה יימצא מכשיר טלפון, ולמנהל הקייטנה ולסגל תהיה גישה אליו בכל עת פעילותה של הקייטנה.

7.6.2 מנהל הקייטנה יפרסם על לוח המודעות של הקייטנה, ובכל דרך נוספת שיראה לנכון, את מספרי הטלפון של הגורמים האלה:

- א. הרופא הקרוב
- ב. האחות
- ג. מרפאת קופת החולים הקרובה
- ד. תחנת מגן דוד אדום

- ה. בית החולים הקרוב
  - ו. בתי החולים התורניים בסביבה
  - ז. שירות המוניות הקרוב
  - ח. לשכת הבריאות הקרובה של משרד הבריאות
  - ט. תחנת המשטרה הקרובה
  - י. קב"ט מוסדות החינוך ברשות המקומית
  - יא. לשכת המחוז של משרד החינוך והמפקח המחוזי על הקייטנות.
- 7.6.3 רשימת מספרי הטלפון שפורטו לעיל ורשימת מספרי הטלפון של הורי החניכים במקום העבודה ובבית תהיינה בהישג ידו של מנהל הקייטנה.
- 7.6.4 בקייטנה בתחום היישוב יהיה מכשיר טלפון ונוהל פינוי והזנקה של אמבולנס, מונית או רכב פינוי במקרה הצורך.
- 7.6.5 בקייטנה המתקיימת מחוץ ליישוב והמונה עד 400 חניכים יימצא רכב לפינוי חולים במקרה הצורך.
- 7.6.6 בקייטנה המתקיימת מחוץ ליישוב והמונה מעל 400 חניכים יימצאו רופא ואמבולנס.

7.7 תכולת תיק מגיש עזרה ראשונה

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
1.	תרמיל גב תואם לתכולה	יחידה אחת	
2.	משולש בד	5 יחידות	
3.	תחבושת אישית	2 יחידות	
4.	תחבושת בינונית	יחידה אחת	
5.	חסם עורקים	יחידה אחת	
6.	אגד (תחבושת)	10 יחידות	גדלים שונים
7.	איספלנית (מיקרופור)	3 יחידות	
8.	פלסטרים	20 יחידות	
9.	מספרי חובשים	יחידה אחת	
10.	פד גזה סטרילי 7.5x7.5	20 יחידות	
11.	סד קשיח לקיבוע	יחידה אחת	
12.	פולידין – נוזל	יחידה אחת	
13.	פולידין – משחה	יחידה אחת	
14.	סביעור	יחידה אחת	
15.	מסכת כיס להנשמה	יחידה אחת	
16.	תחבושת לכוויות (כדוגמת ברנשילד)	3 יחידות	
17.	שמיכה היפותרמית	יחידה אחת	
18.	כפפות חד-פעמיות	10 זוגות	
19.	פנס ראש	יחידה אחת	הסוללות תהיינה מחוץ לפנס
20.	תחבושות אלסטיות, רוחב 8 ס"מ	3 יחידות	
21.	מנתבי אוויר (A. W.) בגדלים 1, 2, 3	3 יחידות	אחד מכל גודל

7.8 תכולת תיק חובש

מס'	שם הפריט	הכמות	הערות
1.	תרמיל גב תואם לתכולה	יחידה אחת	
2.	משולש בד	5 יחידות	
3.	תחבושת אישית	2 יחידות	
4.	תחבושת בינונית	יחידה אחת	
5.	חסם עורקים	יחידה אחת	
6.	אגד (תחבושת)	10 יחידות	גדלים שונים
7.	איספלנית (מיקרופור)	3 יחידות	
8.	פלסטרים	20 יחידות	
9.	מספרי חובשים	יחידה אחת	
10.	פד גזה סטרילי	20 יחידות	
11.	סד קשיח לקיבוע	יחידה אחת	
12.	פולידין – נוזל	יחידה אחת	
13.	פולידין – משחה	יחידה אחת	
14.	סביעור	יחידה אחת	
15.	תחבושת לכוויות (כדוגמת ברנשילד)	3 יחידות	
16.	שמיקה היפותרמית	יחידה אחת	
17.	מנתב אוויר מס' 1	יחידה אחת	
18.	מנתב אוויר מס' 2	יחידה אחת	
19.	מנתב אוויר מס' 3	יחידה אחת	
20.	כפפות חד-פעמיות	10 זוגות	
21.	צווארון מתכווץ	יחידה אחת	
22.	מד לחץ דם	יחידה אחת	
23.	סטטוסקופ	יחידה אחת	
24.	ערכת עירוי CCI000 0.9% N.SL	2 יחידות	ערכה מלאה (מערכת, וונפלוניס, פד, ספונגיטה...)
25.	מפוח הנשמה	יחידה אחת	
26.	מסכות למפוח הנשמה בגדלים 2, 4, 5	יחידה אחת	אחת מכל מידה
27.	קטטר לסקשן (אדום)	5 יחידות	
28.	סקשן	יחידה אחת	
29.	פנס ראש	יחידה אחת	הסוללות תהיינה מחוץ לפנס
30.	תחבושות אלסטיות, רוחב 8 ס"מ	3 יחידות	
31.	מד חום	יחידה אחת	
32.	כדורי פראצטמול	20 טבליות	

8. תקינותו של הציוד בקייטנה והפעלתו

8.1 כללי

- 8.1.1 ציוד העזר והמתקנים להפעלת חוגים יירכשו בידי מנהל הקייטנה ויהיו באיכות טובה. במידת האפשר עליהם לעמוד בתקנים הישראליים המפורסמים והידועים.
- 8.1.2 ציוד ספורט ומתקני ספורט קיימים, כמו אולמות ספורט, מגרשים פתוחים, סלים לכדורסל, שערים לקט-רגל ומתקנים להתעמלות קרקע, ייבדקו בידי מהנדס או הנדסאי המתמחה בבדיקת מתקני ספורט.
- 8.1.3 ציוד פגום ייפסל לשימוש בתחומי הקייטנה או בפעילויותיה.

8.2 ציוד חשמלי

- 8.2.1 ציוד החשמל וכלל מערכות החשמל במבנה ובחצרות והמתקנים הניידים שבשימוש הקייטנה ייבדקו על ידי חשמלאי מוסמך.
- 8.2.2 הציוד החשמלי יופעל בידי המדריכים או בהשגחתם. מסורים חשמליים בחוגים ובסדנאות לנגרות וליצירה יופעלו בידי מדריכים בוגרים בלבד ולאחר קבלת תדרוך הפעלה מאיש מקצוע מיומן.

8.3 תשתיות חשמל

- 8.3.1 התקנת תאורה שאינה "שקע-תקע" בשטח הקייטנה או הוספה של נקודות חשמל במקום תיעשה אך ורק בידי חשמלאי מוסמך.
- 8.3.2 במקרה שהונחו בשטח הקייטנה כבלי חשמל מאריכים ידאג מנהל הקייטנה שהם יוסדרו באופן שלא יהיו מכשול.

9. הנחיות בטיחות לפעילויות בחומרי מלאכה לעבודת יד ולאמנות

9.1 כלי עבודה למיניהם

- 9.1.1 כלל העבודות והפעילויות תבוצענה לאחר הדרכה מתאימה שתדגיש את הסיכונים הקיימים בכל עבודה ושתינתן על ידי מדריך המתמצא בהפעלת הכלים.

- 9.1.2 כלי עבודה מסוכנים כגון **מקדחה או מברגה** אפשר להפעיל מגיל 12 ומעלה.
- 9.1.3 כלים כמו **מסור חשמלי, משחזות וכדומה** יש להפעיל עם הגנת בטיחות מתאימה על המכשירים באמצעי מגן מתאימים ובהשגחה צמודה של מדריך בוגר.
- 9.1.4 **אקדח סיכות** יופעל על ידי ילדים מגיל 12 ומעלה, בהשגחת מבוגר.
- 9.1.5 השימוש ב**סכיני חיתוך לסוגיהם ובמספרים** ייעשה בנוכחות מדריך.
- 9.1.6 השימוש ב**חוטים למיניהם, כגון חוטי דיג וחוטי ברזל**, ייעשה בנוכחות מדריך.

9.2 צבעים

- 9.2.1 מומלץ שכל עבודה עם צבעים, כגון צבעי שמן על בסיס טרפנטין, צבעי הדפס על בסיס שמן, צבעי שמן לציור וצבעי תחריט על בסיס שמן, תיעשה במקום פתוח ומאוורר.
- 9.2.2 מומלץ מאוד לעבוד עם צבעים על בסיס מים, כמו צבעי אצבעות, צבעי גועש, צבעי מים וכדומה.
- 9.2.3 יש להשתמש ב**ספריי צבע על בסיס טרפנטין** רק בחוץ, ובהשגחת מבוגר.
- 9.2.4 השימוש ב**צבעי אקריליק** אסור לפני גיל 11. יש ללבוש בגדי עבודה בשימוש בצבעי אקריליק משום שהם מתייבשים מהר ומכתימים את הבגדים.
- 9.2.5 העבודה עם **צבעים לתחריט** ועם **חומצות לצריבת תחריט** דורשת מקום מיוחד ומאוורר כהלכה. עבודת הילדים עם חומרים אלה מחייבת אישור מיוחד מטעם ממונה הבטיחות הארצי.

9.3 דבקים

- 9.3.1 השימוש ב**דבק על בסיס של טינר או טרפנטין** ייעשה במקום מאוורר בלבד.
- 9.3.2 השימוש ב**דבק מגע** מומלץ לעבוד עם דבק מסוג UMV בלבד.
- 9.3.3 יש לעבוד עם **דבק מהיר (5 שניות)** ועם **דבק חם** רק בנוכחות מדריך ולאחר קבלת הדרכה מתאימה.

9.4 חומרים לניקוי כלי העבודה, המברשות ושטח העבודה בסיום העבודה

9.4.1 יש לנקות את כלי העבודה ואת המברשות בטינר, בטרפנטין או באקונומיקה. רצוי שהעבודה בחומרים אלו תבצע על ידי המדריכים או בהשגחתם הישירה.

9.4.2 מומלץ להשתמש בסבון נוזלי ככל האפשר.

10. כללים להפעלת הקייטנה

10.1 הנחיות כלליות

10.1.1 אין להכניס בעלי חיים לשטח הקייטנה, אלא אם זו קייטנה שיש בה פעילות עם בעלי חיים ובתנאי שהם נבדקו ואושרו בידי וטרינר.

10.1.2 אין ללכת יחפים בטיולים או בשטח הקייטנה.

10.1.3 בקייטנה הכוללת לינה תהיה מנוחת לילה של 6 שעות רצופות לפחות ומנוחת צהריים של שעה אחת לפחות.

10.2 חשיפה לשמש

10.2.1 יש למעט ככל האפשר בשהייה בשמש.

10.2.2 אין לשהות בשמש ללא חולצה וכיסוי ראש. מומלץ להרכיב משקפי שמש.

10.2.3 בעת חשיפה לשמש יש למרוח על איברי הגוף החשופים תכשיר הגנה בעל מסנן קרינה מתאים.

10.3 מי שתייה

10.3.1 בשטח הקייטנה יימצא בכל עת מלאי גדול של מי שתייה. יש לדאוג לאספקת מים צוננים.

10.3.2 בשטח הקייטנה רצוי שיימצאו מתקני מים קרים.

10.3.3 המדריכים יסבירו לחניכים את חשיבות השתייה.

10.3.4 לפני יציאה לטיול יש לוודא כי החניכים צוידו בכמות הנוזלים המפורטת בחוזר המנכ"ל לטיולים המעודכן.

10.4 פעילות בימי שרב

- 10.4.1 בימי שרב אין לקיים טיולים הכרוכים במאמץ אל מחוץ לשטח הקייטנה.
- 10.4.2 הפעילות בימי שרב תתקיים במקומות מוצלים בלבד ובתנאים שימנעו מאמץ פיזי מוגבר.
- 10.4.3 כל פעילות המתנהלת דרך קבע במקום שאינו מוצל תופסק בימי שרב בין השעות 9-16.
- 10.4.4 יש לקיים הפסקות שתייה תכופות ולוודא שהחניכים שותים.

10.5 מפקד חניכים

- 10.5.1 יש לפקוד את החניכים ולספרם במהלך היום במעבר מפעילות אחת לפעילות אחרת, במהלך ההסעה ובכל עת, לפי שיקול דעתו של המדריך.
- 10.5.2 בקייטנות הכוללות לינה יש לקיים א מפקד הערב עם כיבוי האורות.
- 10.5.3 בכל סיור או פעילות המתקיימים במסגרת הקייטנה יש לפקוד את החניכים בתחילת הפעילות ובסופה. בפעילות הכוללת כניסה למקור מים יש לפקוד את החניכים גם בכל כניסה למים ובכל יציאה מהם.
- 10.5.4 יש לפקוד את החניכים עם כל עלייה לרכב ההסעה ועם כל ירידה ממנו.
- 10.5.5 כל התפקדות תיעשה לפי רשימת חניכים מסודרת.

10.6 כניסה לחורבות, לבתים נטושים או למערות

- 10.6.1 הכניסה למערות, לחורבות או לאתרים היסטוריים תיעשה אך ורק במסגרת טיולים שאושרו בידי הלשכה לתיאום טיולים במשרד החינוך.
- 10.6.2 בתוך המערות, חורבות או בתים נטושים אין לשכב או לשבת על הארץ, ואין לעמוד בסמוך לדפנות או לקירות או להישען עליהם ואין לנוח או ללון במקומות כאלה.

11. דיווח על תאונה, בדיקה והפקת לקחים

במקרה שהתרחשה תאונה בקייטנה ואחד החניכים נפגע יש לפעול כדלהלן:

- 11.1 מנהל הקייטנה יבדוק את האירוע ואת הנסיבות ואת הגורמים שהביאו להתרחשותו. המנהל לא יסתפק בבדיקת הגורמים הישירים לתאונה, אלא יבדוק גם את הגורמים העקיפים: מיומנות המדריכים וכשירותם, תקינות הציוד והמתקנים, התאמת הפעילות לגיל החניכים ועוד.
- 11.2 לאחר שנבדקו נסיבות האירוע ונקבעו המסקנות והלקחים, ימלא מנהל הקייטנה טופס "דוח על תאונה שנגרמה בקייטנה" (ראה בנספח להלן), וישלח אותו למינהל החברה והנוער במחוז ולמחלקת החינוך של הרשות המקומית. באירועים הקשורים במזון, בתברואה, במים ובהתייבשות יש לשלוח את דוח הסיכום גם ללשכה המחוזית של משרד הבריאות.
- 11.3 מנהל הקייטנה יאסוף את צוות המדריכים, יעדכן אותם בדבר האירוע ויתדרך אותם בדבר הפעולות שיש לנקוט בעקבות הלקחים שנלמדו.
- 11.4 במקרה של תאונה קשה ידווח מנהל הקייטנה על האירוע לרשות המקומית ולמפקח על הקייטנות במחוז ויפעל בהתאם להנחיותיו.

12. הסעות מאורגנות אל הקייטנה וממנה

12.1 רקע

בקייטנות רבות ברחבי הארץ קיימות הסעות מאורגנות המובילות את החניכים לקייטנה וממנה. האחריות הישירה על ההסעות המאורגנות היא של הנהלת הקייטנה; עם זאת שיתוף של ההורים ושל הרשות המקומית בשלב של תכנון ההסעות יכול לסייע בהבטחת הבטיחות המרבית בהן.

12.2 הסכנות בהסעות מאורגנות

- הנסיעה בהסעות המאורגנות כרוכה בסכנות כגון אלו:
- תאונה בעת העלייה לרכב ההסעה או בעת הירידה ממנו
  - תאונה של ילד היורד מהסעה ונדרש לחצות כביש בדרך לביתו
  - אלימות והתפרעות של חניכים במהלך הנסיעה
  - השארת ילד ברכב ההסעה בתום הנסיעה
  - תאונת דרכים במהלך הנסיעה.

12.3 הנחיות כלליות

- 12.3.1 על הנהלת הקייטנה להיערך מראש, לפני פתיחת הקייטנה, להבטחת הנסיעה בהסעות המאורגנות. היערכות זו תשתלב עם ההיערכות הכללית לקראת פתיחת הקייטנה ותיעשה תוך שיתוף פעולה של צוות המדריכים, של הנהלת הקייטנה ושל ההורים.
- 12.3.2 הנהלת הקייטנה תקבע הנחיות ברורות בנוגע לדיווח על אירועים חריגים בהסעות המאורגנות, ובכלל זה אירועי "כמעט שנפגע", ובנוגע לתחקורם ולהפקת לקחים מהם.
- 12.3.3 משרד החינוך רואה חשיבות עליונה בהקניית ידע על ההתנהגות הנכונה והבטוחה במהלך הנסיעה בהסעות המאורגנות. יש לתדרך את החניכים בכל הנחיות הבטיחות הנוגעות להסעות המאורגנות ולהקפיד על נושא זה עד לסיום הקייטנה.
- 12.3.4 המדריכים המלווים בהסעות לקייטנה יהיו חלק מהצוות הקבוע שלה.

12.4 חברת ההסעה

- 12.4.1 יש לוודא שחברת ההסעה מחזיקה ברישיון תקף להסעת תלמידים מהמפקח על התעבורה במשרד התחבורה.
- 12.4.2 בחברה יועסק קצין בטיחות בתעבורה אשר ברשותו מינוי תקף מהאגף לקציני בטיחות במשרד התחבורה.
- 12.4.3 חברת האוטובוסים תדאג שלנהג האוטובוס יהיה אישור ממשטרת ישראל כי הוא אינו עבריין מין (לפי החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001).
- 12.4.4 יש לוודא שלנהג ההסעה יש הרשאה להסעת תלמידים לפי תקנות התעבורה.
- 12.4.5 יש לוודא שלכל אוטובוס יש אישור של קצין בטיחות בתעבורה בתוקף לחודש.
- 12.4.6 יש לשאוף כי הנהגים יהיו קבועים לכל אורך הקייטנה.
- 12.4.7 החברה תקפיד לפעול על פי הנחיות תקנה 168 לתקנות התעבורה הנוגעת לשעות נהיגה. התקנה מפרטת את שעות הנהיגה והמנוחה של הנהג.

12.4.8 החברה תבהיר לנהג ההסעה את ההנחיות האלה :

- א. הנסיעה תחל רק כאשר כל החניכים ישובים במושבי הרכב וחגורים בחגורות בטיחות.
- ב. בכל ספסל ישבו לא יותר משני חניכים.
- ג. אין להסיע חניכים בעמידה גם אם רישיון הרכב מתיר זאת.

12.5 רכב ההסעה

- 12.5.1 רכב ההסעה יהיה תקין, בן 10 שנים לכל היותר, מאושר על ידי קצין בטיחות בתעבורה המפקח עליו.
- 12.5.2 ברכב תימצאנה חגורות בטיחות.
- 12.5.3 ברכב ימצאו כל האבזרים והציוד שמשדר התחבורה דורש מכלי רכב המשמשים להסעת ילדים, לרבות פנסים מהבהבים, מזגן, ערכת מילוט, ערכת עזרה ראשונה וערכת כיבוי אש.
- 12.5.4 על הרכב יימצא שלט בולט שרשום עליו "הסעת תלמידים" ושלט נוסף המפרט בצורה ברורה את יעדי הנסיעה.
- 12.5.5 כלי הרכב המיועד להסעת נכים ומוגבלים יהיה בהתאם למפרט הטכני להסעת נכים של אגף הרכב במחלקת התקינה שבמשרד התחבורה.

12.6 תחנות איסוף גדולות ומרכזיות

- 12.6.1 בתחנות איסוף גדולות ומרכזיות להסעות ילדים יימצא מדריך בוגר מסגל ההדרכה אשר יקלוט את החניכים המגיעים לתחנה. המדריך יגיע לתחנת האיסוף כמחצית השעה לפני מועד הנסיעה.
- 12.6.2 בידי המדריך תהיה רשימה של שמות החניכים שיש לאסוף בתחנת האיסוף.

12.7 הנסיעה

- 12.7.1 בכל הסעה מאורגנת של הקייטנה יהיו שני מלווים, מדריך בוגר ומדריך צעיר, שישמשו מלווים בהסעה. המדריכים ישבו ליד

דלתות הרכב במשך כל הנסיעה. המדריך הבוגר ישב מקדימה וינחה את הנהג בכל הנדרש לגבי עצירות, אירועים מיוחדים ועוד (ראה בנספח ד להלן, "דף הנחיות למלווה במסלול ההסעה").

12.7.2 המדריך המלווה הבוגר מבין השניים יחזיק ברשותו טלפון נייד זמין וכן רשימה מלאה ומעודכנת של החניכים הנוסעים בהסעה.

12.7.3 המדריך האחראי על ההסעות בקייטנה יסכם עם כל הורה את סידורי האיסוף וההורדה, יקבל את מספרי הטלפון של ההורים וינחה אותם להודיע למנהל הקייטנה במקרה שהילד איננו מגיע בבוקר להסעה או בכל בעיה אחרת.

12.7.4 ברכב ההסעה לא ייסעו נוסעים שאינם נמנים עם סגל הקייטנה, עם חניכיה או עם מלווי ההסעה.

12.7.5 מספר החניכים הנוסעים ברכב ההסעה יהיה בהתאם למספר הנקוב ברישיון הרכב.

12.7.6 אין להוציא את היד או את הראש מהחלון בזמן שהייה ברכב.

12.7.7 המדריך המלווה הבוגר בהסעה המאורגנת ידאג שהנהג יקפיד על נסיעה מתונה ובטוחה.

12.7.8 בשעת הנסיעה יקפידו המדריכים המלווים על משמעת ועל קיום כללי הזהירות.

12.7.9 העלאת חניכים לרכב או הורדתם ממנו תיעשה אך ורק דרך הדלת הקדמית. בשטח עירוני תיעשה ההעלאה/ההורדה ליד שפת המדרכה או במפרץ חניה, ובשטח בין-עירוני – רק בשולי הכביש.

12.7.10 אין לרדת מהרכב כל עוד הוא בתנועה.

12.7.11 החניכים ירדו מהרכב בזהירות ובמתיונות ולפי סדר ישיבתם. יש לזכור כי באוטובוס גובה המדרגות עולה על הגובה המקובל.

12.7.12 אסור באיסור חמור להפריע לחניך אחר לרדת מהרכב או לדחוף אותו החוצה.

12.7.13 אחרי הירידה יש להתרחק מיד מרכב ההסעה ולחכות על המדרכה עד שהרכב יעזוב את התחנה. אין לחצות את הכביש כל עוד רכב ההסעה נמצא בתחנה; יש להמתין עד שיעזוב את התחנה.

- 12.7.14 המדריך הבוגר יישאר ברכב עד שאחרון החניכים ירד וישגיח שהחניכים לא ייפגעו בשעת הירידה מן הרכב או בשעה שהרכב מתמרן בשטח בנסיעה לאחור או בכל דרך אחרת.
- 12.7.15 מעבר של חניך מצדו האחד של הכביש לצדו האחר יפוקח בידי מדריך. במקרה הצורך, בהתאם לתנועה ולגיל החניך, יעבור המדריך את הכביש יחד עם החניך כשהוא אוחז בידו.
- 12.7.16 המדריך הבוגר האחראי לא ישחרר את רכב ההסעה לפני שיסרוק אותו ויוודא שלא נשאר בו חניך או ציוד כלשהו.
- 12.7.17 עם הגעת ההסעה לקייטנה ייגש המדריך הבוגר המלווה למנהל הקייטנה וידווח לו על החניכים שנכחו בהסעה. מנהל הקייטנה יעבור על הרשימות ויערוך בירור עם ההורים שילדיהם לא נכחו בהסעה.

12.8 נסיעה באופניים

ילד המגיע רכוב על אופניים לתחנת איסוף לקייטנה ימציא אישור הורים שקיבל מהם תדריך בטיחות ושידוע להם שילדם רוכב על אופניים והם פוטרים את הקייטנה ואת עובדיה מאחריות לבטיחותו של הילד עד הגיעו לתחנת האיסוף להסעה ומרגע עזיבתו את התחנה בדרך חזרה לביתו. בנוסף לכך על החניך לקבל אישור בכתב ממנהל הקייטנה.

13. נספחים

נספח א דוח על תאונה שנגרמה בקייטנה

תאריך: _____

לכבוד (סמן את הנמענים)

- המפקח על הקייטנות במחוז _____
- בעלות הקייטנה _____
- אחר _____

פרטי הקייטנה

שם הקייטנה: _____ כתובת הקייטנה: _____

הבעלות: _____ שם המנהל: _____

מס' הטלפון של המנהל: _____ מס' הטל' הנייד: _____

תאריך האירוע: _____ שעת האירוע: _____

מקום האירוע (פרט)

_____
_____

פרטי הנפגעים

מס' הטלפון שלו	כתובתו				גילו	מעמד הנפגע	השם הפרטי	שם המשפחה	מס'
	מיקוד	מספר	רחוב	עיר					

תיאור האירוע

_____
_____
_____
_____
_____

המלצות ראשוניות

פעולות מתקנות

פרטי המדווח

חתימה	מס' הטלפון	התפקיד	השם הפרטי	שם המשפחה
-------	------------	--------	-----------	-----------

נספח ב טופס מבדק בטיחות מקוצר למנהל הקייטנה –

דף עזר למנהל הקייטנה לבחינת תהליך ההכנה לניהול הבטיחות בקייטנה

מס'	נושא הבדיקה	קיים / לא קיים בוצע / לא בוצע	הערות
1.	בקייטנה מצוי חוזר המנכ"ל המעודכן של משרד החינוך בנושא הבטיחות בקייטנות.		
2.	בקייטנה קיים תיק המרכז את כלל החומרים המקצועיים הרלוונטיים.		
3.	קיים אישור בטיחות לקייטנה החתום בידי יועץ בטיחות.		
4.	קיים מגיש עזרה ראשונה, חובש או רופא, בהתאם לדרישות.		
5.	מכשירי החשמל נבדקו בידי חשמלאי מוסמך.		
6.	התקיים תדרוך לכל הסגל בנוגע לסוגי הפעילות השונים.		
7.	לקראת רחצה בברכה או בים בוצעו הפעולות האלה: – תיאום מקדים עם מרכז אתר הרחצה – הפרדת הקייטנים משאר המתרחצים – תדריך של מנהל הקייטנה, הסגל והמצילים בדבר אופן ההשגחה על שפת הברכה ואיתור התנהגויות מסוכנות – חלוקה לזוגות – אישור ההורים שהחניך יודע לשחות		
8.	פעילויות כמו טיול, הפעלת מתחם חבלים אתגרי, רחצה במקור מים והפעלת מתקנים מתנפחים תוכננו בהתאם להנחיות משרד החינוך ומתקיימות בהתאם להן.		

נספח ג טופס מבדק בטיחות כללי לקייטנה

(הסבר לטופס: טופס זה נועד לסייע ליועץ הבטיחות בבדיקת הבטיחות בשטח הקייטנה. על יועץ הבטיחות לרשום את הליקויים ואת המפגעים בצד שמאל של הטבלה בהתאם לנושאים. בתום המבדק יגיש יועץ הבטיחות את ממצאיו למנהל הקייטנה וינחה אותו באשר לתיקונים ולהסרת המפגעים הנדרשים, כל זאת כדי לקבל את אישור הבטיחות הסופי הנדרש).

מס'	נושא הבדיקה	קיים/חסר בוצע/לא בוצע	הערות
1.	קיים רכז בטיחות ותברואה לקייטנה. (בקייטנה קטנה אפשר שמנהל הקייטנה ישמש בתפקיד זה).		
2.	המדריכים קיבלו הדרכה בנושא הבטיחות ולמדו את ההוראות הייחודיות לכל סוגי הפעילויות המפורטות בחוזר המנכ"ל (טיולים, רחצה בברכה, רחצה בפארק מים, העלאת מתנפחים וכו').		
3.	נקבעו בעלי תפקידים למקרה של שרפה והם תודרכו.		
4.	בקייטנה מצוי תיק בטיחות ובו כל האישורים והוראות הבטיחות המחייבות.		
5.	בקייטנה מצוי חוזר המנכ"ל המעודכן של משרד החינוך לבטיחות בקייטנות.		
6.	קיים אישור של טכנאי גז למערכת הגז במטבח (אם יש מערכת גז).		
7.	מתקני החשמל במבנה ובחצר נבדקו בידי חשמלאי מוסמך.		
8.	כלי העבודה למלאכה ולאמנויות והחומרים שנעשה בהם שימוש בחוגים נמצאו תקינים.		
9.	ציוד העזרה ראשונה תקין.		
10.	ציוד כיבוי האש תקין ומתאים לסוג הפעילות.		
11.	קיימים מעקות ומאחזי יד בכל המקומות הנדרשים.		

מס'	נושא הבדיקה	קיים / חסר בוצע/לא בוצע	הערות
12.	בדלתות המבנה קיימים אמצעים המגנים מפני פגיעה באצבעות (אמצעי הגנה בין הדלת למשקוף, גלגל להאטת הדלת ותפס בסוף מהלך הפתיחה).		
13.	הרחבות, השבילים ומקומות המשחק בשטח החצר נקיים מבורות ומשקעים ואין מכשולים בקרבתם.		
14.	מתקני המשחק תקינים (בדיקת המתקנים תהיה ויזואלית).		
15.	מתקני הספורט והמגרשים תקינים ושלמים, ללא שקעים ובורות, עם ריפוד והגנה על הרצפה ובצדדים וכד'.		

נספח ד דף הנחיות למלווה במסלול ההסעה

1. הכנות מקדימות

- א. עליך להכיר היטב את ציר התנועה ואת נקודות האיסוף וההורדה. אין לשנות נקודת איסוף או הורדה אלא באישורו של מנהל הקייטנה.
- ב. עליך להצטייד בדף ובו פירוט מסלול הנסיעה ולוחות הזמנים המדויקים לכל תחנה.
- ג. עליך להחזיק ברשותך טלפון נייד זמין.
- ד. עליך לדאוג שיימצאו ברשותך כמה כובעים למקרה שילדים שכחו להביא כובע.
- ה. עליך לדבר עם כל הורה ולסכם אתו במדויק מי אוסף את הילד, אם הוא חוזר לבד מתחנת ההסעה לביתו, אם הוא חוצה כביש וכד'.
- ו. עליך להחזיק ברשותך את מספרי הטלפון של ההורים ולתת להם את מספר הטלפון שלך כדי שיוכלו להשיג אותך בכל עת. דאג להבהיר להם כי עליהם להקפיד לדווח לך ערב קודם במקרה שהילד אינו מגיע בהסעה.
- ז. ביומה הראשון של הקייטנה עליך להיערך לסימון הילדים בסרט צבעוני על ידם השמאלית. סימון זה נועד לאפשר לצוות המארגנים לזהות לאיזה מסלול הסעה בחזרה מהקייטנה הילד שייך.
- ח. אחרי שלושה ימים מתחילת הקייטנה עליך לעדכן את רשימת שמות הילדים שיש לאסוף/להוריד בכל תחנה.
- ט. עליך לדאוג כי בשמשה הקדמית של רכב ההסעה, במקום בולט, יימצא שלט שרשום עליו "הסעת ילדים" ושלט נוסף שרשום עליו שם הקייטנה, שם המסלול ומספרו.
- י. עליך לדאוג להימצאותו של ג'ריקן מים (5 ליטר) ברכב ההסעה.
- יא. עליך לקבל את מספר הטלפון של הנהג המסיע (אם הדבר אפשרי). יש לשאוף כי הנהגים יהיו קבועים לכל אורך הקייטנה.
- יב. נקודות האיסוף וההורדה תימצאנה במקום בטוח, כמו מפרץ חנייה או מקום נגיש ולא סואן.
- יג. אתה אחראי על ההסעה; הנהג ייסע ויעצור בהתאם להנחייתך. הדגש לנהג כי יימנע מבלימות פתע ויקפיד על נסיעה מתונה.

2. איסוף החניכים בבוקר

- א. עליך לפגוש את הנהג בנקודת ההתחלה של המסלול 10 דקות לפני תחילת הנסיעה. עם פגישתך עם הנהג עליך לסרוק את הרכב, לבדוק שהכול תקין ולהתקשר לרכז ההסעות של הקייטנה כדי לדווח לו על תחילת הנסיעה.
- ב. במקרה שההסעה הקדימה יש להמתין לזמן המדויק.
- ג. עליך לדאוג שהעלייה לרכב והירידה ממנו ייעשו מהדלת הקדמית בלבד.
- ד. אין להעלות הורים לרכב ההסעה. הורה יכול לנסוע אחרי ההסעה ברכבו.
- ה. בכל תחנת עצירה עליך לרדת מהרכב ולסייע לילדים הקטנים לעלות לרכב או לרדת ממנו.
- ו. עליך לבדוק היטב, מתוך הרשימה שבידך, מי עלה בכל תחנה ולרשום את שמות החניכים שלא הגיעו.
- ז. בתחנת האיסוף, במקרה שחניך אינו מגיע, עליך לרדת מהרכב ולבדוק סביב אם הוא בדרך. אם אינך רואה אותו עליך להתקשר להוריו ולברר אתם את הסיבה להיעדרו. עם הגעת ההסעה לקייטנה עליך להודיע על היעדרו למנהל הקייטנה.
- ח. עליך לדאוג שהילדים ישבו רגועים בכיסאות הרכב בזמן הנסיעה. בנסיעות ארוכות מומלץ לקיים פעילות של שירה, הפעלות או משחקי מילים. (הפעילות תתקיים כשהילדים ישובים בלבד).
- ט. עליך לדווח למנהל הקייטנה על כל בעיה חריגה בזמן הנסיעה (חסימות, פקקי תנועה, תאונה, ילד שאינו מרגיש טוב וכד').
- י. בתום הנסיעה עליך לבצע סריקה ברכב ולאתר ילדים שנרדמו. (הקפד לבחון את כל הספסלים, גם את הספסל האחורי.)
- יא. עליך לדאוג כי בזמן העלאת החניכים או הורדתם בחניון הקייטנה רכב ההסעה אינו נוסע אחורנית.
- יב. עליך להקפיד כי במגרש החניה החניכים הולכים בזוגות ואינם רצים.
- יג. עליך לעדכן את המדריכים בקייטנה לגבי חניכים שלא הגיעו.

3. חזרה מהקייטנה והורדה בתחנות

- א. עליך לדאוג שהירידה מרכב ההסעה תיעשה מהדלת הקדמית בלבד.
- ב. בכל תחנת הורדה עליך לרדת ראשון ולסייע לילדים הקטנים (ילדי כיתה ב' ומטה) לרדת.

- ג. לאחר ירידת החניכים מהרכב עליך לסייע לילדים מתחת לגיל 8 לחצות את הכביש. שים לב, זו נקודת תורפה מסוכנת מאוד; עליך להקפיד בעניין זה הקפדה יתרה!
- ד. לפני עזיבת הרכב את התחנה עליך לוודא כי הילדים אינם בקרבת הרכב.
- ה. במקרה שהורה לא הגיע לקחת את הילד עליך להתקשר אליו ולברר עמו את העניין. אם לא הצלחת ליצור קשר עם ההורה יחזור הילד להסעה ויהיה צמוד אליך עד שהעניין יסודר.
- ו. בסיום הפיזור ולקראת הבוקר למחרת עליך לסכם ולוודא עם נהג ההסעה את שעת המפגש המדויקת והקבועה אתך; כל זאת כדי לדייק בזמן ההגעה לנקודות האיסוף ביום המחרת.
- ז. בסיום הנסיעה עליך לקיים סריקה יסודית ברכב ולוודא שלא נשכח בו ילד ישן באוטובוס.
- ח. עליך לעדכן את מנהל הקייטנה או את אחראי ההסעות על כל בעיה או מקרה חריג שהתרחשו במהלך פיזור החניכים.

דרך צלחה ובטוחה!

נספח ה הצהרת הורים על מצב בריאותו של ילדם

הקייטנה: _____ היישוב: _____
אל: מנהל הקייטנה _____
מאת: הורי התלמיד/ה _____
שם פרטי _____ שם משפחה _____ מס' ת"ז _____ תאריך לידה _____

אני מצהיר בזאת כי:

- לא ידוע לי על מגבלות בריאותיות המונעות מבני/מבתי להשתתף בפעילות הנערכת בקייטנה/במחנה.
- יש לבני/לבתי מגבלה בריאותית המונעת השתתפות מלאה/חלקית בפעילות הנדרשת בקייטנה/במחנה כדלקמן:
תיאור המגבלה: _____
השתתפות בפעילות גופנית: _____
השתתפות בטיולים: _____
השתתפות בפעילות אחרת: _____
מצ"ב אישור רפואי שניתן על ידי _____ לתקופה של _____
יש לבני/לבתי מגבלה בריאותית כרונית (כגון אסטמה, סוכרת נעורים, אפילפסיה וכד').
מצ"ב אישור רפואי שניתן מאת _____ לתקופה של _____
השם + הכתובת + מס' הטלפון לפנייה בשעת מצוקה: _____
_____
- בני/בתי מקבל/ת את הטיפול התרופתי הזה:
שם התרופה: _____
אופן הטיפול: _____

בני/בתי נעזר/ת בכוחות עצמו/ה בציוד הרפואי הזה: משאף, ערכת זריקות, ערכת טיפול וכד'. פרטו: _____

_____

בני/בתי יודע/ת לשחות.

בני/בתי אינו/ה יודע/ת לשחות.

התאריך: _____ שם ההורים: _____ חתימת ההורים: _____

7. חינוך חברתי וחינוך בלתי פורמאלי

7.11 קייטנות ומחנות קיץ

7.11-37 הביטחון בקייטנה

1. מבוא

1.1 תמצית

סעיף זה מכיל את הוראות הביטחון המחייבות לפעילות בקייטנה. מקורן של הוראות אלו בדרישות משטרת ישראל וגורמי הביטחון במדינה אשר קבעו את מעטפת הביטחון המחייבת במהלך הקייטנה.

1.2 מטרת הפרסום

- א. **התוקף:** החל מ-7 במאי 2014
- ב. **התחולה:** כלל מערכת החינוך
- ג. **הסטטוס:** החלפה
- ד. **חוזרים קודמים באותו נושא:** סעיף 7.11-34 בחוזר הוראות הקבע עג/9(ב), "הביטחון בקייטנה" – **מבוטל**.
- ה. **חוזרים קודמים בנושאים קשורים**
  - סעיפים 6.2-24 עד 6.2-27 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), "טיולים – היבטים פדגוגיים-ארגוניים, בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ-בית ספרית" – **בתוקף**
  - סעיף 6.2-29, "טיולים ופעילות חוץ בגני הילדים – היבטים בטיחותיים וביטחוניים", בחוזר הוראות הקבע סח/3(ב) – **בתוקף**

- סעיף 6.2-28 בחוזר סו/3(א) "חוזר טיולים – תיקון לסעיף 6.2-24 בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג) – בתוקף.

1.3 המשנה החינוכית

הביטחון בקייטנה הוא חלק בלתי נפרד מהפעילות עצמה. פעילות בטוחה מחייבת עמידה בכל דרישות האבטחה והליווי. קייטנה המתבצעת בהתאם להנחיות הביטחון והאבטחה המחייבות יוצרת ביטחון בקרב החניכים והמלווים כאחד, ומבטיחה את קיום הצעדים הנדרשים למניעת אירועי ביטחון חריגים.

1.4 התפוצה

החוזר יופץ לכל העוסקים בקייטנות: רכזי הקייטנות, מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות, מנהלי היחידות לנוער ברשויות, מנהלי מינהל החברה והנוער במחוזות, מנהלי תחום הנוער והקהילה במחוזות, המפקחים המחוזיים לנושא קייטנות במחוזות, תנועות הנוער, החברה למתנ"סים, בעלויות של קייטנות פרטיות, מוסדות ממשלתיים נוספים שיש להם מעורבות בנושא הקייטנות, כמו משרד הבריאות, משרד הפנים, משטרת ישראל, נציבות שירותי הכבאות וההצלה, המוסד לבטיחות ולגיהות, החברה להגנת הטבע, רשות הטבע והגנים הלאומיים, קרן קיימת לישראל.

1.5 יישום ומעקב

- המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות יפקחו על הקייטנות. פעילות זו תתואם בין כלל הגורמים ברשות החינוך המקומית ובמחוז.
- בקרי הטיולים ובקרי הבטיחות המופעלים על ידי אגף הביטחון במשרד יבצעו ביקורות מדגמיות בקייטנות בתיאום עם המפקחים המחוזיים על הקייטנות במחוזות.
- הוועדה הבין-משרדית הארצית וועדות בין-משרדיות מחוזיות תבצענה סיורים מקצועיים ללימוד ולעדכון.
- נציגי הרשויות והמועצות האזוריות והמקומיות המלווים את נושא הקייטנות יבצעו סיורים ופיקוח בשטח כדי לוודא את קיום הנחיות הרשות והוראות משרד החינוך.

1.6 הגורם האחראי

- א. שם היחידה: האגף הבכיר לביטחון, לבטיחות ולשע"ח
- ב. בעל התפקיד: ממונה הביטחון הארצי
- ג. מס' הטלפון: 02-5603002
- ד. הדוא"ל: shaulya@education.gov.il

1.7 נספחים

- נספח א:** תקן כוח אדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים בקייטנה מחוץ ליישוב שאיננה מגודרת
- נספח ב:** תקן (מינימום) מאבטחים לקייטנה מגודרת מחוץ ליישוב.

2. סדרי הביטחון בקייטנות – כללי

- 2.1 הנחיות הביטחון חלות על כל סוגי הקייטנות:
  - 2.1.1 קייטנות המאורגנות על ידי הרשות המקומית – בתחום היישוב או הרשות
  - 2.1.2 קייטנות המאורגנות על ידי יזמים פרטיים, תנועות נוער ואחרים – בתחום היישוב או בשטחים הפתוחים, יום ולילה ("קייטנת לילה" היא קייטנה הכוללת לינה).
- 2.2 בכל קייטנה ימונה רכז לביטחון. בקייטנות שמספר המשתתפים בהן עד 100 יכול לשמש בתפקיד זה גם מנהל הקייטנה. בקייטנות שמספר המשתתפים בהן עולה על 100 ימונה לתפקיד זה אדם נוסף למנהל הקייטנה.
- 2.3 רכז הביטחון חייב לקבל תדרוך אישי במילוי תפקידו מהקב"ט המקומי. תיאום התדרוך עם הקב"ט הוא באחריות רכז הביטחון או מנהל הקייטנה. התיאום לביצוע התדרוך יקום 15 יום לפחות לפני פתיחת הקייטנה.

3. מטרת האבטחה בקייטנות

המטרה העיקרית של האבטחה בקייטנות היא הגנה על החניכים ועל אוכלוסיית הקייטנה, מניעת כניסה של גורמים זרים (פח"ע/פליליים) לתחום הקייטנה, הרתעת גורמי פח"ע ומניעתם מלבצע פיגועים מהסוגים האלה:

- 3.1 פיגוע ותקיפת חניכים ומדריכים בנשק קר (סכינים, פגיונות, אלות)
- 3.2 פיגוע על ידי החדרת מטעני חבלה, מתאבד ומכוניות תופת לתחומי הקייטנה או למקום סמוך
- 3.3 פיגוע בטיולים ובפעילויות ספורט ונופש המבוצעים במסגרת הקייטנה.

4. סוגי הקייטנות ונוהלי אבטחתן

מנקודת הראות של ביטחון הקייטנה ושל אבטחתה יש להבחין בין הקייטנות לפי ארבעת הסוגים שיפורטו בהמשך, ובכלל זה הגדרת אמצעי האבטחה המחייבים אותן:

4.1 סיווג א'

קייטנת יום המתקיימת בתוך מוסד חינוכי, בסניף תנועת הנוער, במבנה ציבורי או פרטי מכל סוג, בתוך תחום היישוב וסמוך לאזור מגורים או למתקנים ציבוריים פעילים. סידורי האבטחה יהיו דומים לאלה המקובלים או המחייבים לפי הוראות משרדנו לגבי מוסדות חינוך במהלך שנת הלימודים.

4.2 סיווג ב'

קייטנת יום המתקיימת בתוך מחנה, חורשה או מגרש פתוח מכל סוג, במקום שאינו משמש בקביעות את צורכיהם של מוסד חינוכי או קייטנה ואשר נמצא בתוך תחום היישוב. במקרה זה, נוסף לאמור לעיל –

4.2.1 יש לתת עדיפות למיקום הקייטנה בשטח מגודר מראש, ובכל מקרה יש ליצור תיחום ברור באמצעות חבלים, עצים או אבנים (בלי לפגוע בכללי בטיחות בסיסיים ומחייבים) או באמצעות סימון ברור מכל סוג מסביב לקייטנה, באופן שגבולות האבטחה של הקייטנה יהיו ברורים.

4.2.2 אם יש בקייטנה 100 חניכים ויותר, חייב להיות בה אמצעי לאזעקת עזרה במקרה של כשל באמצעי הקשר האחרים.

4.2.3 אם הקייטנה מגודרת, יימצא מאבטח בכניסה לשטח הקייטנה. אם הקייטנה אינה מגודרת, יסייר המאבטח לאורך קו התיחום או לפי הנחיות מיוחדות.

4.2.4 מיקום הקייטנה ואמצעי הביטחון במקום יתואמו (באמצעות הקב"ט המקומי) עם גורמי הביטחון המקומיים ויהיו מותנים באישורם.

4.2.5 הקייטנה אינה חייבת לקבל אישור ביטחוני מהלשכה לתיאום טיולים.

4.3 סיווג ג'

קייטנת יום המתקיימת בתוך מחנה, חורשה, מגרש פתוח, שפת הים וכיו"ב, הנמצאים מחוץ לתחום היישוב. במקרה זה, נוסף לכל האמור לעיל –

4.3.1 יש לקיים סיור מוקדם בשטח המיועד לקייטנה עם גורמי הביטחון המקומיים כדי לאשר את הקייטנה ואת אמצעי האבטחה המיועדים.

4.3.2 את הסיור בשטח יש לקיים לפחות 10 ימים לפני המועד של פתיחת הקייטנה. זימון גורמי הביטחון הנוגעים בדבר ייעשה על ידי הקב"ט המקומי.

4.4 סיווג ד'

קייטנות יום ולילה המתקיימות בתנאי פנימייה ובשטחים פתוחים מחוץ לתחום היישוב. קייטנות הכוללות לינת לילה מחייבות סידורי ביטחון מיוחדים, נוסף לכל ההוראות והסידורים שפורטו בסעיפים הקודמים, כדלהלן:

4.4.1 אישורים ותדרוכים של קב"ט הרשות

א. כל פתיחת קייטנה מסיווג ד' מחייבת תדרוך ואישור של קב"ט הרשות.

ב. קב"ט הרשות יאשר את מינוי רכז הביטחון בקייטנה ויתדרך אותו.

ג. קב"ט הרשות יבדוק את אמצעי הקריאה והאזעקה בקייטנה.

ד. קב"ט הרשות יודא את קיומם של אמצעי תקשורת המאפשרים התקשרות למשטרה, למכבי האש ולמד"א.

ה. קב"ט הרשות יקבע מועד לביצוע תרגיל פינוי.

4.4.2 תיאום מוקדם עם גורמי הביטחון המקומיים/האזוריים

התיאום ייעשה בכל מקרה ובכל מספר של קייטנים (באמצעות הקב"ט המקומי), באחריות הנהלת הקייטנה.

4.4.3 אבטחה בקייטנה ביום ובלילה

- א. ככלל תתקיים בקייטנה אבטחה בנשק.
- ב. בקייטנות לילה יהיה מספר המאבטחים תואם את טבלת תקן כוח האדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים (כמפורט בנספח א של סעיף זה).
- ג. יש להקפיד על תכנון האבטחה: יש להציב מאבטח בשער ולדאוג לאבטחה רגלית סביב שטח הקייטנה (פטרול). כמו כן יש לקיים כיתת כוננות.

4.4.4 נוכחות אחראי לנושא הביטחון

כל קייטנה שלנים בה או שוהים בה מעל 100 חניכים במשך הלילה האחראי לביטחון חייב להימצא בה כל הלילה.

4.4.5 כל המאבטחים השוהים בקייטנה במשך הלילה (בכלל זה המאבטחים שאינם במשמרת) יהיו מאורגנים במסגרת של "כיתת כוננות" לצורך הפעלה מרוכזת ומאורגנת להתגוננות נגד תקיפה עוינת בפרק הזמן שלפני הגעת כוחות הביטחון. הפעלת כיתת הכוננות בעת הצורך תבוצע אך ורק לפי ההוראות ובפיקודו הישיר של האחראי לביטחון או סגנו. לשם כך עליו להכין ולאמן את כיתת הכוננות בהתאם לדרוש.

4.4.6 הקייטנה תהיה מוארת במשך שעות החשכה. במידת האפשר יושם דגש על תאורה "היקפית" (לאורך הגדרות/גבולות התיחום). רצוי להבטיח תאורת חירום למקרה של תקלה ברשת הראשית.

5. המודעות לנושאי הביטחון בקייטנה

מנהל הקייטנה (או רכז הביטחון) יפעל במשך כל תקופת הקייטנה להגברת מודעותם של הסגל והחניכים בנושאי הביטחון כדלקמן:

5.1 הסברה

5.1.1 המנהל יכנס את החניכים לתדריך הסברה ביטחוני עם פתיחת הקייטנה.

5.1.2 בקייטנות של למעלה משבוע תתקיים פעולת הסברה פעם בשבוע.

5.1.3 ההסברה תהיה בנושאים אלה :

- א. סיכונים ביטחוניים אפשריים (החדרת מטען חבלה, חדירת מתאבד, החדרת מכונית תופת, הצתה, חטיפה, פיגוע בנשק קר, פיגוע בנשק חם ועוד)
- ב. זהירות מ"חפץ חשוד" – גילוי ותגובה (מהו "חפץ חשוד", סוגי "חפצים חשודים", תגובות ראשוניות, הרחקת נשים וילדים, דיווח מיידי, אזעקת המשטרה, פינוי)
- ג. סדר הפעולות ואופן ההתנהגות בעת איתור "חפץ חשוד" המחייב פינוי (סימון המקום ואבטחתו, ריכוז כל קבוצה ליד המדריך שלה, פינוי לשטח כינוס מסודר, מפקד ילדים מדויק, המתנה לכוחות הביטחון)
- ד. סדר הפעולות בעת אירוע ביטחוני/חירום.

5.2 כרזות (פלקטים)

כרזות אזהרה מפני "חפצים חשודים" תיתלינה במקומות בולטים בתחומי הקייטנה (בנקודות ריכוז, בחדרי אוכל, במגרשי מסדרים ועוד). יש לוודא מדי יום שהכרזות שנתלו נמצאות במקום והן שלמות ובמצב תקין וקריא.

את הכרזות אפשר להשיג אצל קצין הביטחון למוסדות חינוך ברשות המקומית. בתנועות הנוער אפשר להשיג אצל רכז המפעלים התנועתי.

6. תרגול נושאי הביטחון

יש צורך חיוני בתרגול כל קייטנה במצבי חירום אפשריים מוקדם ככל האפשר. התרגול יסייע להגביר את הזהירות, את העירנות ואת יכולת התגובה הנכונה במצבים ביטחוניים ובטיחותיים אפשריים. התרגול יתבצע על פי המתכונת כדלקמן:

6.1 תרגיל פינוי במצבי חירום לקייטנה המתקיימת עד שבוע

6.1.1 התרגיל נועד לבחון את הצורך לפנות את הקייטנה כתוצאה ממצבי חירום ביטחוניים ובטיחותיים כאחד.

6.1.2 התרגיל יתקיים לאחר תכנון וארגון מראש ביום פתיחת הקייטנה.

6.1.3 תרגיל הפינוי יתקיים בכל מחזור חדש של קייטנים.

6.2 תרגיל פינוי במצבי חירום לקייטנה המתקיימת למעלה משבוע

יש לקיים בקייטנה המתקיימת למעלה משבוע תדרוך נוסף לנוהל הפינוי בעת אירוע.

6.3 תרגילי עירנות

יש לקיים בקייטנה תרגילי עירנות למאבטחי מוסדות חינוך לפחות פעם אחת בקייטנה המתקיימת עד שבוע וכל שבוע בקייטנה המתקיימת למעלה משבוע. התרגילים יבוצעו באחריות מנהל הקייטנה.

7. סריקות

7.1 בכל קייטנה תקוימנה כל יום סריקת בוקר וסריקות שוטפות שמטרתן להבטיח שבמהלך הלילה ובמהלך היום לא הוטמן בשטח הקייטנה מטען חומר נפץ או חפץ מסוכן. כמו כן ייבדקו גורמי סיכון אחרים, כולל אדם זר השוהה בתוך שטח הקייטנה.

7.2 בקייטנה שאין בה מאבטח מוסדות חינוך תבוצע סריקת בוקר על ידי אחד מאנשי סגל הקייטנה.

7.3 בקייטנה שיש בה מאבטח מוסדות חינוך תבוצע סריקת הבוקר על ידי המאבטח ואיש סגל נוסף לפי קביעה ותכנון של המנהל/רכז הביטחון, והיא תסתיים לכל המאוחר חצי שעה לפני פתיחת הקייטנה והגעת הקייטנים. לפני השלמת הסריקה לא תורשה כניסה לשטח הקייטנה. בקייטנות המשתרעות על שטח גדול תבוצע הסריקה באמצעות מספר גדול יותר של מבוגרים, לפי תכנון רכז הביטחון, כדי לכסות באופן יסודי את כל השטח.

הסריקה תבוצע בשיטת "פעולה במקביל" ותקיף את כל שטח הקייטנה, ובכלל זה מבנים, חצרות, חדרי משחק ופעולה, מסדרונות, חדרי מדרגות, שירותי מטבח וחדר אוכל, משרד הקייטנה, פחי אשפה (גם בתחנת ההסעה של הקייטנה), ארגזי חשמל, עמדות כיבוי אש, מחסנים, צמחייה וכל מקום אחר היכול לשמש להסתרת מטען.

7.4 נוסף לסריקת הבוקר תבוצע סריקה היקפית, בעיקר לאורך הצד הפנימי של הגדר או לאורך קו התיחום של אזור הקייטנה. סריקה מסוג זה תבוצע בשעות שונות ובתדירות משתנה בזמן הפעילות של הקייטנה.

8. יציאה מהקייטנה לסיורים ולטיולים ביום ובלילה

כל פעילות מחוץ לשטח הקייטנה, או כל יציאה לטיול, מחייבות תיאום עם הלשכה לתיאום טיולים וקבלת אישורה, ויבוצעו בהתאם להנחיות בחוזר הוראות הקבע סה/9(ג), סעיפים 6.2-26 ו-6.2-27.

9. אמצעים פיזיים לאבטחה

כדי לשפר ולייעל את האבטחה ואת הבטיחות בקייטנה, ובמקרים מסוימים אף לחסוך בכוח אדם ולהרתיע גורמים עוינים, יש להתקין בכל קייטנה אמצעי ביטחון כדלקמן:

9.1 גדר תקינה

- 9.1.1 יש להעדיף הקמת קייטנה במקום מגודר היטב.
- 9.1.2 לפני פתיחת הקייטנה יש לוודא כי הגדר שלמה. אם היא נפרצה, יש לתקנה מיד.
- 9.1.3 לפני פתיחת הקייטנה יש לוודא כי השטח הסמוך והצמוד לגדר הקייטנה נקי וגלוי לעין (נקי מצמחייה, ללא פסולת בניין, פנוי מחומרים אחרים ואינו יכול לשמש מסתור להנחת "חפצים חשודים").

9.2 כניסה משער אחד

- 9.2.1 יש לאפשר כניסה משער אחד בלבד בכל קייטנה. יתר השערים יהיו נעולים במשך כל שעות הקייטנה.
- 9.2.2 יש לוודא שקיימים פתחי מילוט שיהיו סגורים מצדם הפנימי ופתיחתם בעת הצורך תהיה נוחה ומהירה.

9.3 חנייה לרכב באזור נפרד

- 9.3.1 יש לאסור כניסת רכב לתחומי הקייטנה. תאושר כניסה אך ורק לרכב החיוני לפעילות הקייטנה.

9.3.2 יש לוודא שקיים מקום חנייה מוסדר לכלי רכב באזור נפרד מאזור הפעילות.

9.4 הקפדה על סדר כדי להקל על איתורם של "חפצים חשודים"

יש לעשות הכול כדי להקל על איתורם ועל זיהוים של "חפצים חשודים", ובכלל זה לוודא את קיומם של מקומות מוגדרים לריכוז אשפה בתוך הקייטנה, את פינוי האשפה באופן מסודר ובתדירות גבוהה ואת הסידור והארגון של ציוד החניכים.

9.5 סימון וזיהוי של ציוד חיוני

כדי להקל על הזיהוי של ציוד ואמצעים השייכים לקייטנה (כדי למנוע החלפת חפצים קיימים באחרים הדומים להם והעלולים לשמש גורמים עוינים למטרה חבלנית) יש לסמן באופן בולט ציוד חיוני כגון מטפי כיבוי, מכלי גז ניידים, מצברים ועוד.

9.6 שימוש במערכות כריזה למטרות שליטה

כדי להקל על מרכזי הקייטנה בהעברת הנחיות ברורות לקייטנים בעת חירום יש לוודא שבקייטנה נמצאים "מגה-פון" ידני לקבוצה המונה עד 500 איש (בתנאי שכולם נמצאים באותו שטח) ומערכת כריזה לקבוצה המונה יותר מ-500 איש.

10. אבטחת הקייטנה

10.1 קייטנת יום בתחום היישוב

10.1.1 קייטנת יום מגודרת בתחום היישוב הכוללת פחות מ-100 חניכים אינה חייבת במאבטח חמוש.

10.1.2 בכל קייטנה המתקיימת בתחום יישוב כמקום מגודר בגדר תקנית ויש בה מ-100 ילדים ומעלה יוצב מאבטח חמוש אחד, אלא אם הקב"ט המחוזי ו/או מיופה כוחו החליט להחמיר בהתאם למיקום ולמספר הילדים בקייטנה.

10.1.3 המאבטחים יהיו בקיאים בזיהוי מטעני חבלה ובאמצעים שיש לנקוט לאחר גילויים ובכל הקשור לנוהלי פינוי.

- 10.1.4 המאבטחים יהיו בקיאים בהוראות הפתיחה באש ובכללי הבטיחות לגבי נשיאת נשקם האישי והטיפול בו.
- 10.1.5 מאבטח חמוש בקייטנה יכול לשמש רק מי שהוכשר כמאבטח מוסדות חינוך ונושא תעודה בתוקף.

10.2 קייטנות יום ולילה

- 10.2.1 כל קייטנה תאובטח על ידי נושאי נשק, כמפורט בנספח ב להלן.
- 10.2.2 בקייטנות לילה ייקבע מספר נושאי הנשק על פי הטבלה בנספח א להלן, "תקן כוח אדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים בקייטנה".
- 10.2.3 מאבטח בקייטנה יכול לשמש רק מאבטח מוס"ח.
- 10.2.4 השימוש בנשק מסוג תמ"ק "עוזי" ותמ"ק "מאוזר פלקון" לצורך אבטחת קייטנות אסור בהחלט.
- 10.2.5 המאבטחים יתודרכו ויתורגלו בזיהוי מטעני חבלה ובאמצעים שיש לנקוט לאחר גילויים ובכל קשור לנוהלי פינוי.
- 10.2.6 המאבטחים יהיו בקיאים בהוראות הפתיחה באש ובכללי הבטיחות בנשיאת נשקם האישי.

10.3 אבטחה צמודה בשער

מטרתה העיקרית של האבטחה היא בקרת הנכנסים לתחום הקייטנה (לרבות בדיקת תיקיהם) ומניעת הכניסה מאנשים ומרכב שאינם מורשים. המאבטח משמש גם צופה ומתריע על זרים הנעים סמוך לקייטנה בנסיבות חשודות, וכן גוף המרתיע גורמים עוינים.

כדי לבצע משימות אלה יש לוודא את קיומם של התנאים האלה:

- 10.3.1 שער הקייטנה יהיה סגור אך יאפשר פתיחה נוחה מצדו הפנימי. בשטח פתוח ומגודר, שאין בו שער קבוע, יותקן שער בצורת מחסום (מוט ברזל או שרשרת ברזל) שימנע מעבר כלי רכב אם לא יפתח באופן מכוון על ידי המאבטח.
- 10.3.2 המאבטח ימוקם באופן בולט ונשקו יהיה צמוד אליו. יש לוודא, עם זאת, שהמקום נוח ומוצל כדי להקל על המאבטח את ביצוע תפקידו וכן שברשותו של המאבטח מכשיר קשר אל רכו הביטחון או למפקדה לצורך אישור כניסתו של זר. אם הנכנס

נושא תיק או חבילה, יש לבדקם. אם הנכנס נושא נשק, יש לבדוק אם הוא מורשה לשאת נשק זה ולדווח על כך לרכז הביטחון.

10.4 אבטחה ניידת (פטרול)

- 10.4.1 מטרתה העיקרית של האבטחה הניידת היא שמירה ופיקוח על שטחים שלמאבטח אין אפשרות לצפות לעברם או לפקח עליהם. הדברים אמורים בעיקר לגבי קייטנות הפועלות בשטח גדול, פתוח, או בשטח שיש בו עצמים המגבילים את שדה הראייה (חורשה, מתקנים גבוהים, מגבלות טופוגרפיות וכיו"ב).
- 10.4.2 הפטרול יסייר בגזרה שנקבעה עבורו או מסביב לקייטנה, לאורך קו התיחום או הגדר, או שיתמקד בפיקוח על פעילות מיוחדת הנערכת בקייטנה – הכול לפי ההנחיות שייתנו רכז הביטחון ומנהל הקייטנה.
- 10.4.3 במהלך הסיור יסרוק הפטרול את השטח באופן שוטף כדי לאתר "חפצים חשודים" או מפגעים אחרים העלולים לסכן את הקייטנים. הסיור ייעשה בנשק צמוד ויכלול אמצעי קשר לדיווח באשר לאנשים, ל"חפצים חשודים" או לכל התפתחות שיש בה סכנה לקייטנה. בכל מקרה כזה יש לדווח מיידית, באמצעי הקשר, לאחראי לביטחון, תוך שמירה על קשר עין רצוף עם הגורם החשוד.

11. נשק מסוג אקדח – הוראות מחייבות לגבי בדיקה ופריקה

- 11.1 יש להפנות את האקדח בזווית של 45 מעלות כלפי הקרקע, לאזור ריק מאדם ומעצמים בלתי חדירים העלולים להחזיר נתזים (קיר בטון, מתכת, ברזל וכיו"ב).
- 11.2 במהלך הוצאת המחסנית מהאקדח אין לגעת בהדק. את המחסנית יש לאחוז בין הזרת לקמיצה.
- 11.3 יש לוודא שאין מחסנית בכלי על ידי הכנסת אצבע אל בית המחסנית.
- 11.4 יש לדרוך את האקדח שלוש פעמים, ובפעם השלישית יש למשוך את הצינה לאחור ולתפסה באמצעות עצר המחלק.
- 11.5 יש לבצע בדיקה ויזואלית של פתח ההפלטה (מקום יציאת התרמילים) של האקדח. הבדיקה תיעשה תוך כיפוף הראש אל האקדח; אין להעלות

את האקדח אל העין. יש לבצע **בדיקה משולשת** (של בדיקת המחסנית, בית הבליעה והנוקר – בסדר זה). יש לוודא שלא נותרו כדור או תרמיל בבית הבליעה או על פני הצינה.

11.6 יש לשחרר את הצינה ולאחר מכן להכניס אצבע לבית המחסנית ולשחרר את הנקירה.

11.7 לצורך התחמשות מחדש יש להכניס את המחסנית לכלי, לוודא שהיא תפוסה ולהשיב את האקדח לנרתיקו כאשר האגודל של היד האוחזת באקדח שומר על פטיש האקדח במהלך הכנסת האקדח לנרתיק (כדי למנוע דריכה מלאה או חלקית).

הערות

א. קיימים אקדחים (כגון FN וסטאר M30) שבהם המחסנית חייבת להימצא בתוך האקדח כדי לשחרר נקירה. יש לוודא שהמחסנית ריקה מכדורים, ואם אין אפשרות לעשות זאת אפשר ללחוץ באמצעות האצבע על "הטובלן" הממוקם בתוך בית המחסנית.

ב. במשך תהליך הבדיקה/הפריקה של הנשק כולו יש לאחוז בו בזווית של 45 מעלות כלפי הקרקע, ובמטווחים – כלפי חומת המפגע בלבד.

12. הוראות פתיחה באש

12.1 הגדרות

12.1.1 **סכנת חיים**: סכנה של אבדן חיי אדם או של חבלה מסוכנת בגופו.

12.1.2 **נשק חם**: כלי ירייה, רימון יד, בקבוק תבערה, מטען נפץ וכד'.

12.1.3 **נשק קר**: סכין, פגיון, גרזן, אלות, מוטות מתכת וכד'.

12.1.4 **אזהרה מוקדמת**: הודעה על כוונה לפתוח אש אם התקיפה לא תיפסק.

12.2 עקרונות כלליים

12.2.1 השימוש בנשק לעבר אדם מותר רק כשהוא דרוש באופן **מיידי**, לשם **הגנה** על היורה או על אדם אחר מפני תקיפה שלא כדין שנשקפת ממנה **סכנת חיים** מוחשית ליורה או לאדם אחר.

- 12.2.2 השימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית ייעשה כמוצא אחרון, לאחר שנשקלו ומוצו דרכי פעולה אחרות להפסקת התקיפה, לרבות אזהרה מוקדמת, בתנאי שאין בכך כדי לסכן את חייו של היורה או של זולתו ואין דרך אחרת בנסיבות העניין להתגבר על התוקף המסכן חיים.
- 12.2.3 נחיצות השימוש בכלי הירייה תיבחן בכל שלב משלבי האירוע. יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.
- 12.2.4 לצורך הדיפת התקיפה המסכנת חיים מותר לפתוח באש לעבר גופו של התוקף, במגמה לפגוע בו ולמנוע ממנו את השלמת התקיפה. **אם אפשר לסכל את התקיפה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה.**
- 12.2.5 פתיחה באש תבוצע, כאמור לעיל, לעבר התוקף בלבד, בירי בודד ומכוון, תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת פגיעה באנשים אחרים הנמצאים בטווח האש. **יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**
- 12.2.6 אם התוקף נמלט, אין לירות בו, אלא אם הוא עדיין מסכן חיים. במקרה של המשך סכנה לחיים, אם אפשר למנוע את הסכנה באמצעות ירי לעבר רגלי התוקף, יש להעדיף ירי כזה. אם הדבר אינו אפשרי, מותר לירות לעבר גופו.
- 12.2.7 אם ידוע למאבטח כי התוקף אינו חמוש כלל בנשק חס או בנשק קר, אין לירות בו, שהרי אין נשקפת ממנו סכנה לחיים. **יש להפסיק את הירי מיד עם הפסקת התקיפה וכאשר אין עוד סכנה לחיים.**
- 12.2.8 בכל אירוע של פליטת כדור מנשק חובה על המאבטח לדווח למנהל הקייטנה ולהתייצב בתחנת המשטרה הקרובה. כמו כן חלה חובה על מנהל הקייטנה לדווח על האירוע לקב"ט הרשות.

12.3 פעולות לאחר סיום הירי

- פריקת הנשק (בהתאם לנוהל)
- טיפול רפואי
- דיווח
- סריקות

- בידוד אזור הירי
- עריכת תחקיר.

13. הטיפול ב"חפץ חשוד" - עקרונות

13.1 פעולות שיש לעשות

- 13.1.1 יש לאתר את מקום החפץ והמודיע.
- 13.1.2 יש לתחקר את המודיע לגבי החפץ החשוד.
- 13.1.3 יש למסור את פרטי התחקור באמצעי הקשר למשטרה הנמצאת בדרכה למקום.
- 13.1.4 יש לפנות את האזור מקהל סקרנים ברדיוס של 50 מ' לפחות.
- 13.1.5 יש להפעיל מערכת כריזה (אם קיימת), מגה-פון ומדריכים ואזרחים במקום כדי להרחיק את הקהל.
- 13.1.6 יש לפנות לאזרחים באזור הרלוונטי בבקשה לפתוח דלתות וחלונות.
- 13.1.7 יש לבדוק את האפשרות לכיוון התנועה אל דרכים עוקפות.
- 13.1.8 יש להקפיד על שמירת מרחק בטיחות מהחפץ החשוד במהלך עבודת החבלן.
- 13.1.9 יש להמתין להוראות החבלן המטפל (ייתכן שיהיה צורך בסריקות לאיתור מטענים נוספים).

13.2 פעולות שאין לעשות

- 13.2.1 אסור לבדוק את החפץ החשוד ואת תכולתו – גם לא בעין.
- 13.2.2 אסור להרים את החפץ החשוד ואסור להזיזו.
- 13.2.3 אסור להרחיק את החפץ ממקום הימצאו.
- 13.2.4 אסור להמתין לחבלן ליד החפץ החשוד.
- 13.2.5 אסור להימצא באזור הסכנה מעבר לזמן הדרוש לצורך הרחקת הקהל.
- 13.2.6 אסור לאפשר לילדים/למבוגרים לחצות את השטח הסגור.

- 13.2.7 אסור לאפשר לכלי רכב לחצות את אזור הסכנה (למעט מכוניות כיבוי אש ואמבולנסים בנסיעת חירום).
- 13.2.8 אסור לפתוח את האזור לתנועה לפני קבלת אישור ברור מהחבלן המטפל.
- 13.2.9 אסור להפנות גב לקהל בעת חסימת האזור, כדי למנוע כניסת קהל לזירת האירוע.
- 13.2.10 אסור לעזוב את מקום האירוע אלא לאחר החזרת שגרת החיים התקינה.

14. אמצעים לשליטה, לאזעקה ולמילוט במצבי חירום

בכל קייטנה יימצאו האמצעים שיפורטו להלן במצב תקין ושמיש ובסטנדרטים המחייבים:

- 14.1 אמצעי קשר חיצוני, כגון טלפון, טלפון סלולרי או מכשיר ליצירת קשר עם מוקד הפועל 24 שעות ביממה ובאופן רצוף (במפקדה או במשרד הקייטנה תיתלה במקום בולט טבלה עם מספרי טלפון חיוניים: משטרה או צה"ל לפי אזורי האחריות, מכבי אש, מד"א, בית חולים קרוב, קב"ט מקומי וכו'); אמצעי קשר פנימי, כגון מכשירי קשר קטנים לקשר עם שומרים/פטרול, מערכת כריזה ו/או מגבירי קול ניידים (מגפון), בהתאם לגודל הקייטנה
- 14.2 יציאת חירום בקייטנות יום במבנה שנמצא בתחום היישוב (לפחות יציאה אחת נוסף ליציאה הראשית), דרכי פינוי נוחות ובטוחות ושטחי פינוי (לפחות שניים ובכיוונים נוגדים), במרחק של 300–500 מ' מאזור הקייטנות
- 14.3 שטחי כינוס למקרה שיהיה צורך בפינוי כל המשתתפים בקייטנת יום ובקייטנת לילה (קייטנה עם לינה) המתקיימות בשטח פתוח מחוץ לתחום היישוב בעת אירוע חירום
- 14.4 אמצעי כיבוי אש ועזרה ראשונה – כמפורט בטופס אישור העסקים של הקייטנה ובהנחיות הבטיחות.

15. נספחים

נספח א תקן (מינימום) כוח אדם לחובשים, לרופאים ולמאבטחים בקייטנה מחוץ ליישוב שאיננה מגודרת

מספר המאבטחים								מספר הרופאים	מספר החובשים	מס' החניכים במחנה	מס' סיד'
שמירת לילה				שמירת יום							
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער				
6	2	2	2	4	—	2	2	—	1	עד 100	.1
6	2	2	2	4	—	2	2	—	2	מ-101 עד 200	.2
6	2	2	2	6	2	2	2	—	3	מ-201 עד 300	.3
8	4	2	2	6	2	2	2	—	4	מ-301 עד 400	.4
8	4	2	2	8	4	2	2	1	4	מ-401 עד 500	.5
10	4	(2 X 2) 4	2	8	4	2	2	1	4	מ-501 עד 600	.6
10	4	(2 X 2) 4	2	8	4	2	2	1	4	מ-601 עד 700	.7
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	1	4	מ-701 עד 800	.8
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	1	4	מ-801 עד 900	.9
12	6	(2 X 2) 4	2	10	6	2	2	1	4	מ-901 עד 1000	.10
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	1	5	מ-1001 עד 1100	.11
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	1	5	מ-1101 עד 1200	.12
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	1	5	מ-1201 עד 1300	.13
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	1	5	מ-1301 עד 1400	.14
14	6	(3 X 2) 6	2	12	6	(2 X 2) 4	2	1	5	מ-1401 עד 1500	.15
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	5	מ-1501 עד 1600	.16
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	5	מ-1601 עד 1700	.17
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	5	מ-1701 עד 1800	.18
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	5	מ-1801 עד 1900	.19
14	6	(3 X 2) 6	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	6	מ-1901 עד 2000	.20

מספר המאבטחים								מספר הרופאים	מספר החובשים	מס' החניכים במחנה	מס' סיד'
שמירת לילה				שמירת יום							
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער				
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	6	מ-2001 עד 2100	.21
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	6	מ-2101 עד 2200	.22
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	1	7	מ-2201 עד 2500	.23
20	8	(5 X 2) 10	2	18	8	(4 X 2) 8	2	1	7	מ-2501 עד 3000	.24

נספח ב תקן (מינימום) מאבטחים לקייטנה מגודרת מחוץ ליישוב

מס' המאבטחים								מס' החניכים במחנה	מס' סיד'
שמירת לילה				שמירת יום					
סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער	סה"כ	כיתת כוננות	פטרול	שומר שער		
4	—	2	2	2	—	—	2	עד 100	.1
6	2	2	2	2	—	—	2	מ-101 עד 200	.2
6	2	2	2	4	—	2	2	מ-201 עד 300	.3
6	2	2	2	4	—	2	2	מ-301 עד 400	.4
6	2	2	2	6	2	2	2	מ-401 עד 500	.5
8	2	(2 X 2) 4	2	6	2	2	2	מ-501 עד 600	.6
10	4	(2 X 2) 4	2	8	2	(2 X 2) 4	2	מ-601 עד 1000	.7
12	4	(3 X 2) 6	2	10	4	(2 X 2) 4	2	מ-1000 עד 1500	.8
14	6	(3 X 2) 6	2	10	4	(2 X 2) 4	2	מ-1501 עד 2000	.9
16	6	(4 X 2) 8	2	14	6	(3 X 2) 6	2	מ-2001 עד 2500	.10
16	6	(4 X 2) 8	2	16	6	(4 X 2) 8	2	מ-2501 עד 3000	.11

הוצאה לאור : גף הפרסומים, משרד החינוך
עריכה : דליה הלוי ודליה לאופר
עריכה לשונית : דליה לאופר
מרכזות ההפקה : שרה גמליאל ושירה ויגדרזון
עיצוב : סטודיו "שחר שושנה"
הודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

כתובת המאגר הממוחשב של חוזרי המנכ"ל : www.education.gov.il/mankal